

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
252. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1933. évi november 3

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szét küldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma : Lássuk Székelyudvarhelyt!

A leálcázott Goga

Irtó: MIKES IMRE

Külföldi utjáról visszatérve, néhány héttel ezelőtt Besztercén, néhány nappal ezelőtt pedig Craiovában tartott Goga Oktávián, az úgynevezett nemzeti-agrárpárt vezére, programbeszédet. A program, amit Goga behirdetett, meglehetősen friss és zavaros, ami amellől bizonyítja, hogy a nemes politikus új öltözködést több cég-nél vásárolta össze. A kabátot Mussolininél szerezte be, Berlinben viszont Hitler nadrágjába bujtatta lábait. Az az eszméi és gondolat-beli színyakság, ami Gogát oly sajnálatosan jellemzi, nem engedte meg, hogy észrevegye, mennyire ellútnak formában, szabásban, kolo-ritban ezek a ruhadarabok egymástól.

A szerep- és terepérzék teljes hiánya pedig meggátolta abban, hogy rájöjjön, mennyire nem alkalmas a vadonatúj, összeorozott öltönyt a romániai klímához.

Néhány megrendítően erőszkos és korlátolt követelést állított fel szónoklataiban Goga. Így például azt, hogy a csatolt területek és köztük Erdély városai is, romanizáltassanak, mert a városok az ország ellen irányuló idegen szellemet uralnak. A haza vezetése csakis az ural- kodó nemzet kezében lehet.

— A tökének és a munkának is román-nak kell lennie! — mondotta. — Mástkülönb-nem felelhetünk az állam biztonságáért.

Nem, a gogai programról nem vitatkozhatunk. Elvégre szoros és tételes, csorbíthatatlan és félremagyarázhatatlan jogaink vannak itt Romániában. Eppen olyan állampolgárok va-gyunk, mint akár Goga. Eppen úgy termelhe-tünk és fogyasztunk, alapíthatunk gyárat és művelhetjük a földet, éppen úgy lakhatjuk a városokat és éppen úgy szenvedhetjük a fa-lusi nyomort, mint bárki más. Egyforma jog-körrel szavazhatunk és, akárcsak a többségi nemzet, tetszés szerint választhatjuk meg el-nyomóinkat.

Ebből egyetlen jótányit sem lehet engedni, még elvben sem.

Ami azután tanúságot tesz a kisebbségi nem-zetek — mily elkoptatott szó! — lojalitása mellett. És ama államalkotó, összetartó, közös-ségi érzés mellett, amely fejlettebb bennük, mint Gogában.

Mert ha rombolni és sorvasztani akarnának, akkor éppen azt a programot követnék és kö-vetelnék, mint Goga.

Hiszen az az elnyomtatás, az a középkori üldözöttség, az a politikai és gazdasági iga, amin Goga lovagol, — remélvén, hogy meg-kaparinthja az első nyereget, — csakis hő-sies nemzeti harcot vonhatna maga után. Az az, egyébként elvakult, római jogtétel, hogy „Vim vi repellere cuique licet!” — társadalmi vonatkozásban örökké él. Az önkény ellenál-lást szűli. Az elnyomásból csata fakad. A szá-m-üzetésnek nem lehet egyéb eredménye, mint hogy még erősebben, még konokabban, még el-keseredettebben megvetjük a lábunkat.

Viszont, ha jogkörünk egyforma, ha jöhe-tünk, vehetünk és ehetünk, ha kulturajogossá-gunk egyenrangú, ha politikumban nem ma-radunk hátrább senkinél, szóval, ha otthon érezhetjük magunkat, akkor e széles határo-kon belül a termelő erőknél, kulturáknál, ér-dekeknek békés és szoros szövetsége kialakul önkéntelenül is.

Ha Goga ezt nem tudná, akkor csak szük-látókörü és némi részvétreméltó egyéniség volna.

De tudja. Mert hiszen a szabadság és egyen-jőségnek lekötött eszméiért küzdött évtizede-ken át, egészen addig, amíg nemzetiségi egyed-ből nem változott hirtelenbe nemzeti egyed-ből. A megbilincseletlen, progresszív nemzeti fejlődés biológiáját senki nem ismerte jobban, nem hirdette hangosabban, mint éppen ő.

És tudta még néhány évvel ezelőtt is, ami-miért jött, amely Isten és Brătianu Jonel

Elkészült a munkakamarák működési szabályzata

A munkaügyi minisztérium tovább fejleszti a hivatalnok-uralmat

Bukarest, november 2

A munkaügyi minisztérium elkészült a munkakamarák működési szabályzatának a kidolgozásával s a végleges szöveget, amelyet maga Ioanitu miniszter is jóváhagyott, átadta véleményezést végett a törvényfelülvizsgáló tanácsnak.

A működési szabályzat értelmében létrehozják a munkakamarák szövetségét s ennek keretében vezértitkárságot állítanak fel, amely kilenc személyből fog állni, akiket a kamarák 60 delegátusa-

ból fognak kiválasztani. (Minden egyes munkakamara mindhárom szekciója egy-egy delegátust küld ki.)

Amíg ez a titkárság a gyakorlati ad-minisztrációt fogja intézni, az általá-nos irányítást a szövetség tanácsa ad-já meg, amely 18 tagból fog össze-te-vődni. Ezt a 18 központi tanácsot a husz munkakamara 120 delegátusából választják ki.

A munkaügyi minisztérium tehát to-vább fejleszti azt a hivatalnok-uralmat,

amelynek érdekeit a munkakamarák lét-rehozása eddig szolgálja.

Mert az újabb illeték-terhen kívül ma-ga a kisiparosság, az alkalmazottak és munkások aligha részesülnek más ál-dásában ennek az intézménynek, mely csak mutat, de nem igen alkalmas arra, hogy valamit nyújtson és ki is vivjon, amint most a fodrászipari viszály bizo-nyítja.

Ötszáz vagon inség-kukoricát kap Erdély

Hogyan részesülnek egyes megyék a kukorica-segélyben

Bukarest, november 2

Ismételten jelentettük, hogy a kor-mány, illetőleg a földművelésügyi mi-nisztérium ezidén is inség-kukoricát oszt ki Erdély és Bukovina ama vidékein ahol a rossz időjárás és más elemi csapások tönkretették a termés számottevő részét s ennek következtében a lakosságot szük-ség fenyegeti. Az erdélyi megyékben ösz-szesen 500 vagon, Bukovina vidékein pe-dig 102 vagon ilyen tengerit osztanak ki a falusiak között, akik aztán ezt a se-gélyt a jövő évben vagy természetben adják vissza, vagy közmunkával szol-gálgják meg.

Mennyit kapnak az erdélyi vármegyék?

Alsófehérmegye 30 vagon. Ebből Gyulafehérvár 5 vagon, Tövis 5 vagon, Nagy-enyed 5 vagon, Fehérsebes 5 vagon, Zala-na 5 vagon, Abrudbánya 5 vagon. — Aradmegye 15 vagon. Ebből Radna 5 va-

kegyelméből rövidéletű hatalomra került, ma-gyar szavazatokra volt szüksége. Akkor libe-rális, haladó, belátó és nemeskeblű volt. S mindezt írásban is lefektette. Az írás neve: csucsa-j paktum.

Az áramlat azonban változott és az új, sze-dett-vedett, kiköcsönzött program több siker-rel bíztat.

Ha tudatlan volna, azt mondanák, jóakara-tu, de korlátolt hazafi.

Igy azt kel mondanunk, hogy tudatos em-ber, de rossz hazafi.

Lehet, hogy pillanatnyilag észszerűnek és kellemesnek látszik a hitleri áramlattal és ára-dattal való uszás. De Goga Oktávián nem fe-lejtheti el, hogy a nagy szellemek és nagy íresek, — amely minőséget a költő jogcímén ő is igényli, — sosem öltöztek idegen ruhát.

Goethe — noha vezetőbb szellem volt, mint amilyen Goga, — soha, szemvillantásra sem engedte magát elragadtatni a kor ostoba pszichózisaitól s ámbár fent állt, ahol elnyomni szokás, mégis elsőnek és legteljesebben csat-lakozott például a Beccaria-féle jogfelvilágo-sultsági mozgalomhoz.

Az igazi költő lelke a legérzékenyebb és lecfinomabb jószag. Jóhet száz Hitler és száz

gon, Sebes 5 vagon, Halme 5 vagon. — Biharmegye 40 vagon. Ebből Vaskóh 6 vagon, Belényes 6 vagon, Élesd 6 vagon, Barátka 4 vagon, Solyom 6 vagon. — Brassómegye 20 vagon. Krassómegye 15 vagon. Oravica állomáson. Csikmegye 15 vagon, Csikszereda állomáson. Kolo-zsmegye 30 vagon. Ebből Bánffyhu-nyad 10 vagon, Kolozsvár 10 vagon, Apa-hida 10 vagon. — Fogarasmegye 15 va-gon, Fogaras állomáson. — Hunyadme-gye 30 vagon. Ebből Romosz 5 vagon, Gagy, Szászváros 5 vagon, Déva 5 va-gon, Marosillye 5 vagon, Brád 5 vagon, Körösbánya 5 vagon, Vajdahunyad 5 va-gon. Hátszeg 5 vagon, Puj 5 vagon, Pet-rozsény 5 vagon. — Máramarom megye 40 vagon. Ebből Máramarossziget 25 vagon, Felsővisó 15 vagon. — Marosmegye 30

Göring, száz rohamcsapat és száz fajuralmi részség, Romain Rolland, Shaw, Barbusse, vagy Dreiser, sohasem térhetnek el az emberi szabadság és méltóság gondolatától.

Ki tudná elképzelni Petőfi Sándort barna ingben?

Vagy ki tudná elképzelni, hogy a barna ing-nek Petőfi Sándora lesz?

Ki hihetné, hogy Ady felemelt karral masi-rozott volna Hitler előtt?

Vagy ki hihetné, hogy a felemelt karral ma-sirozók között egy Ady akadhatna?

A barna ing meglepszik Gogával. És Goga a barna inggel.

Egyszer Goga mondotta volt hajálos ellen-ségéről, Maniuról, hogy titokzatos, csukott lá-da, amelyről mindenki azt hiszi, hogy kincse-ket rejtget. S mikor fejtik fel, megdöbbené-sel veszik észre, hogy — üres.

Goga ládája nem titokzatos és nem csukott. És mégis megrendítően, megdöbbenően, le-sújtóan üres.

Néhány száz unalmas politikai bombaszt, né-hány ezer agyonhasznált keresz, páros- és kecskerim, néhány tizezer ódivatu ritmus csak a tartalma.

Nos, ezekre a ritmusokra mi, Goga Oktá-vián nem fogunk táncolni!

vagon, Marosvásárhely állomáson. — Na-szódmegye 30 vagon. Ebből Beszterce 15 vagon, Naszód 15 vagon. — Udvarhely-megye 15 vagon. Ebből Udvarhely 5 va-gon, Székelydobó 5 vagon, Erdősszent-györgy 5 vagon. — Szilágymegye 15 va-gon, Zilah állomáson. — Szatmármegye 15 vagon, Karánsebes állomáson. — Sze-benmegye 20 vagon. Ebből Nagyszeben 10 vagon, Miercurea 5 vagon, Selistye 5 vagon. — Szamosmegye 40 vagon. Ebből Dés 10 vagon, Bethlen 10 vagon, Alpnet 10 vagon, Szamosujvár 10 vagon. — Kis-küküllőmegye 15 vagon. Ebből Balázsfal-va 5 vagon, Dicsőszentmárton 5 vagon, Erzsébetváros 5 vagon. — Nagyküküllő-megye 15 vagon. Ebből Segesvár 5 vagon, Medgyes 5 vagon, Kőhalom 5 vagon. — Háromszék megye 15 vagon. Ebből Seps-i-szentgyörgy 10 vagon, Kézdivásárhely 5 vagon. — Tordamegye 25 vagon. Ebből Torda 5 vagon, Borrév 5 vagon, Szolcsva 5 vagon, Topánfalva 5 vagon.

A lengyel kormány kiírja a titkos ukrán szervezeteket

Varsó, november 2.

A lengyel szovjetkonzulátus ellen elköve-tett merénylet tettesét életfogytiglani fegyház-ra ítölték, a lengyel kormány azonban ezzel még nem tekinteli lezártnak az ügyet. Messze-menő elégtételt akar nyújtani az orosz kor-mánynak s azért elhatározta, hogy kiírja a titkos ukrán szervezeteket, miután bebizonyosodott, hogy a merénylet egy ilyen titkos ukrán szervezet megbízásából kö-vette el a merényletet.

A varsói rendőrség 75 ukrán diákot állított elő. Valamennyinek igazolnia kell, hogy hon-nan származik, miért tartózkodik Varsóban s tisztáznia kell magát az alól a gyanu alól, hogy bárminő összeköttetése is volna a titkos ukrán szervezetekkel. Leopold városkában, var-só utasításra, 30 letartóztatás történt. A letar-tóztatottak valamennyien ukránok s van kö-

A feltűnő orosz—török barátkozás visszhangjai

Ankara, november 2.

A török köztársaság tizedik évfordulója alkalmából tartott fényes ankarai ünnepségek egyre inkább foglalkoztatják a külföldi diplomáciai képviselőket. Jelenítettük, hogy Oroszország ezen az ünnepségen nagyon előkelő tisztelettel képviseltette magát. Vorosilov hadügyi népbiztos személyesen is megjelent a küldöttség többi tagja is a szovjet hadsereg képviselőiből került ki.

Már ez is feltűnő volt. Még jobban feltűnt azonban az, hogy

az ankarai ünnepség katonai díszszemléje a török—országi katonai barátságok szemszúró látogatásának a jegyében zajlott le.

Kemál pasa a jobbára vette Vorosilov hadügyi népbiztos s az ő társaságában vonultatta el maga előtt a török csapatokat, amelyek Kemál és Vorosilovot egyaránt üdvözölték. A szükséges magyarázatokat maga Kemál adta meg az érdeklődő hadügyi népbiztosnak.

Az ünnepségek után aztán Vorosilov a török sajtóirodának nyilatkozatot adott. Kijelentette, hogy a török hadsereg a legmagasabb igényeket is kielégíti. Hadászati érték szempontjából nemcsak egyenértékű, hanem hazafiasságával, fegyelmével és elszántságával felülmúlja bármelyik európai állam hadseregét, tehát biztos öre az új török köztársaságnak.

Diplomáciai körökben szorgos megbeszélés tárgya most Vorosilov nyilatkozata és az orosz delegáció ankarai megkülönböztetett megtisztelése. Vorosilov és kísérete egyébként nem nagyon siet haza Moszkvába. Előbb még körutat tesz Törökországban. Szmirnát és a többi nagyobb városokat látogatja végig és mindent szorgalmasan érdeklődik a fontosabb török intézmények, ipari telepek iránt.

Horogkeresztes lobogót csempésztek a bécsi városháza tornyára

Bécs, november 2.

A bécsi városházán tudvalevőleg 1918 óta a szociáldemokraták az urak s eddig a nemzetiszocialistáknak, sőt a most Ausztriában uralkodó keresztényszocialistáknak és Heimwehristáknak sem sikerült kitenni őket onnan.

Tegnap ismeretlen tettesek hatalmas horogkeresztes zászló kitűzésével tüntettek a szocdemek városi uralma ellen.

A nagy horogkeresztes lobogót ügyesen felcsempésztek a városháza tornyára Pillanatok alatt több ezer főnyi tömeg verődött össze az épület előtt, találgatva, hogy a város vezetésében történt-e puccszerű változás, vagy titokban dugták oda a zászlót. A városháza alkalmazottai gyorsan felmáztak a toronyba és leszedték a náci-lobogót, mire a tömeg szétesett.

Vallásszabadsági vita a sepsiszentgyörgyi városi tanácsülésen

Sepsiszentgyörgy, november 2.

Kedden ülést tartott a városi tanács. Ezen az ülésen a városi közigazgatási kérdések között egy olyan ügy is vita alá került, amelynek nagyon kevés köze van a közigazgatáshoz, viszont nagyon jellemző arra, aki felvetette. Popovici József görög keleti lelkész panaszt tett, hogy annakidején, 1917-ben „elmagyarosított románokat” kényszerítették a nagy haratoságok vallásuk elhagyására. A fenyegetésnek és a kényszernek engedtek is ezek a románok és „óriási számban tértek át a magyar egyházakhoz”. Most aztán a temetések miatt „állandó nézeteltérés van” a papok között. Vasárnap például eltemettek egy Oláh János nevű embert a római katolikus egyház szertartásai szerint, holott ő tudta, hogy Oláh János előde görögkeleti volt s így ő jogot formált ahhoz, hogy Oláh Jánost ő temesse el. Eppen ezért kérdést intéz a városhoz: meg lehet-e tenni, hogy az akkor kényszerrel áttért románokat most visszaanyakönyveljék a görög keleti egyházhoz? Popovici lelkésznek Melik Endre dr. válaszolt. Készséggel vonta, hogy 1917-ben bárkit is kényszerítették volna az áttérésre. Ettől eltekintve, most mindenki szabadon választhat, vagy áttérhet arra a vallásra, amelyikre akar. Popovici lelkész fájdalommal tehát csak maguk az illetők segíthetnek úgy, hogy egyenként és személyesen jelentkeznek az áttérésre, vagy visszatérésre, de természetesen még életükben.

Haláluk után már senkinek sem lehet követelni valójuk rajtuk s így bizony az a pap illetékes az eltemetésükre, a melynek egyházához haláluk előtt szabadakaratukból tartoztak.

Kubában kitört a harmadik forradalom

Havanna, november 2.

Kubában kitörőben van a harmadik forradalom.

Rövid néhány hónap alatt ez már a harmadik véres polgárháború lesz a kicsiny köztársaság életében.

A forradalom szelét kétségkívül az Egyesült Államok indította utnak. Ez az első forradalom az amerikai hadihajók árnyékában el is érte a célját. Machado elnök elmenekült és új elnök alatt új kormány alakult, amely kielégítette az Egyesült Államok érdekeit.

A megkötött polgárháború azonban most már nagyon tetszett úgy a jobb, mint a baloldali szélsőséges elemeknek. A harc rövidesen

Kommunista roham Battista uralma ellen, aki már csak a legnagyobb terrorral tudja tartani magát

újra kitört s az új kavargásból egyelőre a jobboldal került ki győztesen. Battista őrmester, aki a hadsereg főparancsnokává küldött fel magát, katonai hatalma alá kényszerítette a köztársaságot, teljesen legyőzte az első forradalom ellenforradalmi tisztjeit s úgy látszott, hogy a még mindig forrongó harmadik réteg, a kommunista érzelmi munkásságot is elsepri az utjából.

Ez a kísérlet azonban, a jelek szerint, nem sikerült az új Napoleonnak. Az utcai harcok során visszaszorított kommunista elemek ugyanis előzöltek a vidéket és eredményes munkát végeztek ott. Bejutottak a kommunista agitátorok a hadseregbe is és ott is sikerrel dolgoztak.

A hadsereg most már egyre inkább Battista

ellen fordul, aki csak a legnagyobb terrorral tudja még tartani magát.

Sok csapatparancsnokot elhelyezett, számosat letartóztatott. Az új forradalom tüzét azonban már nem fojthatta el.

Szökött katonákból, munkásokból és parasztokból megalakultak a vidéken az első szabadcsapatok s ezek már kifejezetten a szélső baloldali elképzelések jegyében kezdték meg a harcot San Martino elnök és Battista őrmester ellen.

Jelentéseink azt mondják, hogy a kommunista forradalmárok már jelentős sikereket értek el s tekintve, hogy Battista már nem tekinthető a hadsereg korlátlan urának, a győzelem reményével vehetik fel a harcot a főváros helyőrségével is.

Háztulajdonosok rendezték a budapesti építőipari sztrájkot

Egy különleges törvény különleges következményei

Budapest, november 2.

Jelentettük annakidején, hogy Budapestben az építőipari munkások között sztrájk keletkezett. A szakma munkásai közül jelentős tömegek tették le a munkát, különösen akkor, amikor a festőiparosok alkalmazottjai is csatlakoztak a sztrájkmozgalomhoz.

A sztrájknak egyébként egészen különös és jellemző háttere volt. Kiderült, hogy a mozgalom felidézésében maguk a háztulajdonosok is részt vettek, még pedig igen érthető okból. Van Magyarországon egy törvény, amely szerint azok az épületek, amelyek a jövő év január elsejéig tétő alá kerülnek, bizonyos ideig adómentességet élveznek. A törvény elérte a célját, mert igen sok építkezés in-

dult, azonban a gazdasági nehézségek miatt nem haladtak úgy előre, ahogy szeretnék volna s így igen sok esetben nem volt remény arra, hogy január elsejéig tétő alá hozzassák az új épületeket, amint azt a törvény kívánta.

A sztrájk viszont kényszerkedelmet okozott, amelyre, mint törvényes indokra, lehet hivatkozni.

Hírek szerint az új háztulajdonosok el is érték céljukat, mert ígéretet kaptak, hogy a törvény hatályát meghosszabbítják. A sztrájkmozgalom már csendesedik is. A festőiparosok felvették a munkát s miután engedtek az építőipar más rokonszakai is, a sztrájkolók harmincszázaléka már dolgozik.

Viszonylagos nyugalom Palesztinában

A legújabb jelentések szerint csak néhány kisjelentőségű tüntetés volt, de összefűzésre nem kerül sor

Jeruzsálem, november 2.

Az angol katonaság lassan elnyomja a palesztinai arab felkelést. Az új jelentések szerint kedden már az egész ország területén viszonylagos nyugalom volt. Néhány helyen volt ugyan kisebb méretű tüntetés, ezeket azonban a karhatalomnak anélkül sikerült elnyomnia, hogy fegyverhasználatra került volna a sor.

A zavargásokra való tekintettel azonban Watson angol főbiztos nem engedte meg, hogy a haifai utakat a tervezett nagy ünnepségek között nyissák meg. Az ünnepségek teljesen elmaradtak, a kikötőt minden feltűnés nélkül adták át a forgalomnak.

Watson ugyanis attól tartott, hogy a kikötő megnyitására összegyűlekező hatalmas tömeg kitűnő alkalmat nyújt újabb zavargásokra és esetleges merényletek elkövetésére.

Az angol főbiztos egyébként az arabok megnyugtására újabb kiáltványt bocsátott ki. Ebben a kiáltványban hangsúlyozza, hogy Anglia nem részrehajló, mindössze azt iparkodik lehetővé tenni, hogy a zsidók nemzeti államot alapítsanak. Egyébként azonban Anglia gondját akarja viselni minden alattvalójának s ezért olyan tervekkel foglalkozik, amelyek Palesztina lakosságának válogatás nélkül gazdasági előnyöket jelent majd.

Titokzatos és megdöbbentő gyilkosság Bukarestben

Egy perzsa kereskedő rejtélyes halála

Bukarest, november 2.

Titokzatos gyilkosság történt Bukarestben. Délután, kevéssel három óra után, holtan találták cukorka-, kávé- és édességüzletében Hrnat Mátéorsian 45 éves perzsa kereskedőt. A kereskedőt két balautás ölte meg. Az egyik ütés mély, egészen az agyig hatolt, a másik a fej felületén volt. A holttest körül semmi nyom nem volt. A kereskedő pénztárcája, amelyben 14.500 lej volt, érintetlen maradt, az üzlet kasszájában több mint százötvenezer lej. Ahhoz sem nyúlt a gyilkos. A gyilkosság dél felé történt. Mátéorsian nem halt meg azonnal. Még vergődött, amikor a gyilkos elhagyta az üzlethelyiséget. A megindult nyomozásnak semmi kiinduló pontja nem volt. Az üzlet alkalmazottai semmitmondó vallomásokot tettek.

Az egyik kedden délután elkísérte a gazdáját egyideig, aztán elvált tőle.

Ugy hiszik, hogy valakivel találkozott a kereskedő, aki miatt visszatért az üzletbe és itt végeztek vele.

Az áldozat bázisszonya komor, magányos embernek ismerte a perzsát. Látogatót nem fogadott, nőismerősei nem voltak.

A kereskedő üzlettára szigorú, pontos embernek tűntette fel Mátéorsiant. Hitelt senkinek nem adott. Ez volt az első lényeges pont a nyomozásban. Hátha a visszautasított emberek bosszúja ölte meg Mátéorsiant? Haragosai nem voltak. Ismerősei kevesen.

A gyilkosság előre megfontolt volt. A halált fejszeapások okozták. De a halált okozó szerencsétlen nem találják. A holttest körül vértöcsé és semmi más. Ruhafoszalvány, talpnyom, semmi sehol. A gyilkos hátulról ütött.

A gyilkos benyúlt a kasszába, de nem vett el semmit.

A rendőrség a keddi nap folyamán kihall-

gatásokat eszközölt. Éjszaka a külvárosokban razzia volt, amelynek során két egyént letartóztattak. Az egyik letartóztatott egy örmény, akinek az előző nap folyamán élénk vitája volt a megölt kereskedővel.

Az ügy eddig nagyon homályos, a rendőrség azonban reméli, hogy két-három nap alatt a titokzatos és megdöbbentő gyilkosság minden részletére fényt derít.

— Aranyérmét és az evvel járó bédugulás repedés, kelés, gyakori vízelési inger, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési rohamoknál a természetes „Ferenc József” keserűviz használata kellemes megkönnyebbülést eredményez.

Albániában előtört az áradás egy várost

Tirana, november 2.

Albánia felett heves fergegég vonult végig. A felhőszakadás a Permeti folyót annyira megduzzasztotta, hogy kilépett medréből és a hasonlóvá várost teljesen elöntötte.

Az áradásnak, amely 22 épületet döntött romba, 26 halálos és számos súlyosan sebesült áldozata van.

Bestiális rablók egy besszarábiai községben

Tighina, november 2.

A délbesszarábiai Komrad községben az elmúlt éjszaka folyamán borzalmas rablótámadás történt, amelyet három álarcos bandita követett el.

Ejféli körül járhatott az idő, amikor Wloch Viktor ottani német birtokos lakásába három álarcos rabló hatolt be. A banditák „Pénz vagy életet” kiáltással a birtokosra támadtak, majd az egész lakást felforgatták, de nem találtak semmit. Ekkor Wloch feleségét egy gondrendező kötötték és a szerencsétlen asszony alteste alá égő gyertyát helyeztek. Wlochnak aki elviselhetetlen kínokat állt ki, jajgatásával felriasztotta a szomszédokat, mire a banditák megfutamodtak.

A megkínzott asszony súlyos égési sebeket szenvedett.

A rendőrség nyomozást indított, hogy a bestiális rablókat kézrekerítse.

A BUTORAIT TÖLÜNK

VÁSÁROLIA, 3 ELŐNYE VAN:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézpénzt nagyon olcsón és hiteltelen is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY
-& RÉTI BUTOR-
GYÁR RT.

TG. MUREŞ / BUCUREŞTI / BRAŞOV

Vajda miniszterelnök:

Ha a liberális felvonuláskor nem lesz elég ezer csendőr, kirendelünk kétezret

Legujabb jelentések a belpolitikai frontról

Bukarest, november 2.

Az uralkodó kedden este, kíséretével, Jasiba utazott, hogy résztvegyen a város kitüntetésének és az egyetem megnyitásának az ünnepségein, amelyek szerdán mentek végbe. Az ünnepségeken a kormány részéről Vajda miniszterelnök, Samsonovici hadügyminiszter, Gusti közoktatásiügyi miniszter és Tilea miniszterelnökségi államtitkár jelentek meg.

Ugy a király, mint a kormány tagjai csütörtökön reggel térnek vissza a fővárosba.

Valószínű, hogy csütörtökön ül össze a kormánytársaság vezérőrsbizottsága, majd a minisztertanács is, hogy megtárgyalja a politikai helyzetet és a parlamenti ülészek megnyitásával kapcsolatos kérdéseket.

Evéből a fővárosba érkezett már Mihailache, a kormánytársaság alelnöke is.

A LIBERALIS-PART
KÖZPONTI BIZOTTSÁGA

Vasárnap ismét összeül, hogy meg hozza a végső határozatokat a párt november 15-iki nagy utcai tüntetésére vonatkozólag. Liberális körök hangoztatják, hogy ez a tüntető felvonulás a legnagyobb lesz, amelyet az utóbbi években a fővárosban tartottak.

Az eddigi bejelentések szerint az ország minden részéből mintegy hatvanezer ember gyűl össze a fővárosban s vonul fel megyénként jól szervezett és fegyverezett csapatokban. A parlament megnyitásának napján, délelőtt, a párt a főváros valamennyi fontosabb pontján óriási népgyűléseket tart, amelyekben felszólal a párt minden számottevő vezetője. A november 15-iki felvonulás, — mondják a vérmesebb liberálisok, — a „tüntetés és forradalom” közötti valami lesz.

VAJDA
A LIBERALIS TUNNETÉSÉRŐL

Egy újságíró kérdést intézett Vajda miniszterelnökhöz, mit szól a liberálisok ellenállási mozgalmához, amelyet szombaton határoztak el és lázas buzgalommal készítenek most elő.

A miniszterelnök, állítólag, mosolyogva jelentette ki:

— A liberálisok csak plagizálják a mi ellenzéki módszereinket. Pontosan azt teszik, amit tettünk annakidején. Mintha már látnám, hogy törvényt kívüli helyezik a kormányt s ellenparlamentet hívnak össze az újságírószindikátus palotájában...

— Hogy mit fog tenni a kormány? Hát mit tegyen? Ezalkalommal mi plagizálni fogjuk, legalább egyszer, a liberálisokat. Azt tesszük majd, amit ők a mi harcunkkal szemben. Ha nem lesz elég ezer csendőr, hát kirendelünk kétezret.

ZSIDÓPARTI DELEGÁCIÓ
MIRONESCUNÁL

A zsidópart tegnap küldöttségileg kereste fel Mironescu belügyminisztert s kifejtette előtte, hogy a jobboldali szélsőséges elemek antiszemita propagandája országszerte, de különösen Bessarabiában, egyre aggasztóbb méreteket ölt.

A belügyminiszter megígérte, hogy szóba hozza a dolgot a legközelebbi minisztertanácson és a legkíméletlenebb intézkedéseket teszi meg az izgatás megfékezésére.

MADGEARU RÁDIÓ-ELŐADÁSA

Madgearu pénzügyminiszter kedden este hosszas rádió-előadásban ismertette a párisi pénzügyi tárgyalások előzményeit és eredményeit.

Mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy az immár négy esztendeje dúló válság miúgy szerencsés napirendre tűzte az állam adósságainak a kérdését. Az állam bevételei az 1930-beli 33 és fél milli-

árdal szemben a múlt évben már 20 és félmilliárdra, tehát körülbelül negyven-százalékkal csökkentek. Ezzel szemben az állampolgárok adóterhei a múlt év elején elérték jövedelmük 28 és félszázalékát, a mi teherbíró-képességünk maximumát jelent. Eközben azonban a külföldi állam-adósságok törlesztése az 1929-beli 16 százalékkal szemben a múlt évben már 20 százalékat kötötte le a tényleges költségvetésnek. Ennélfogva a külföldi adósságok csökkentésének a kérdését az állami bevételek visszaesése már 1931-ben napirendre tűzte.

Mint agrárállam, Románia csak kivételnek az árából tud adósságot fizetni. Ísont az exportcikk értékuhanása folytán az ország az elmúlt négy év alatt mintegy 70 milliárd lejt veszített. F. négy év folyamán az állam a kiviteltől mindössze 16 milliárd lejnyi devizát szerzett, márpedig a külföldi államadósságok törlesztésére 36 milliárdra volt szüksége. A hiányzó 20 milliárdot az 1929 és 1931-beli felvett két kölcsönből kellett pótolni.

Ez a helyzet tarthatatlanná vált és ezért multhatatlan szüksége állott be annak, hogy az államadósságok törlesztési

Amerika és a leszerelés

Nem végleges
a genfi delegátus
visszahívása

Washington, november 2.

Az amerikai Egyesült Államok külügyminiszteri hivatala Norman Davis visszahívásával kapcsolatban hivatalos nyilatkozatot adott ki. Hangsúlyozza a külügyminisztérium, hogy Amerika világért sem tekinti a leszerelés kérdését befejezett ügynek, viszont úgy látja, hogy a közeljövőben amúgy sem kerülhet sor további érdemi tárgyalásokra s ezért hív-

ta vissza genfi kiküldöttjét.

Amennyiben a leszerelés kérdése megint előkezik odáig, hogy végrehajtásról komolyan tárgyalni lehet,

Amerika újra méltóan képviselteti magát az értekezleteken

és minden erejével azon lesz, hogy a leszerelés kérdését közelebb vigye a megnyugtató megoldáshoz.

A munkanélküli segélyezés bevezetése érdekében

November 15-ikén tüntető sztrájkra
készülnek a romániai
szakszervezetek

Bukarest, november 2.

A szociáldemokrata vezetés alatt álló általános szakszervezeti szövetség központi titkársága a közelmúlt napokban számos jelentést kapott a vidéki szaktanácsoktól, amely azt sürgeti, hogy haladéktalanul tenni kell valamit a munkanélküliek segélyezése ügyében. Az a bánásmód ugyanis, amelyben a hatóságok a munkanélkülieket részesítik, most, a tél küszöbén, már elviselhetetlenné vált. Ráadásul az a törvénytervezet, amelyet a munkügyi minisztérium mostanában kidolgozott, szintén nem oldja meg a munkanélküli segély problémáját, mert továbbra is közadakozásból s a még

foglalkoztatott munkások kereseténél a megadózatásából akarja összehozni a szükséges összegeket.

Több szaktanács azt javasolta a központi titkárságnak, hogy november 15-én, a parlament megnyitásának a napján, általános tüntető sztrájkot rendezzenek az állami munkanélküli-segély törvényesítése érdekében.

Az országos szaktanács püenteen este ül össze, hogy döntsön a törvényes munkanélküli segély érdekében megindítandó küzdelem ügyében. Akkor fogják elhatározni, hogy megrendezik-e november 15-ikén a javaslatba hozott általános tüntető-sztrájkot.

Halálra ítélték a tömeggyilkos
francia ügyvédet,

aki a biztosítási összegért halálra kezelte egy szanatorium belegeit

Két ápolónő büntetését életfogytiglani fegyházra ítélték

Páris, november 2.

Az aixi esküdtbírószék tegnap hirdetett ítéletet az utóbbi évek egyik legborzalmasabb bűnperében, amely felülmulja a hírhedt Landru esetét is. Sarret dr. bűnperéről van szó, Sarret görög eredetű, de megszerezte a francia állampolgárságot. A véletlen folytán tudták csak leleplezni a hatóságok, hogy a jónévi ügyvéd mellesleg gyilkossággal és biztosítási csalással is foglalkozott. Segítőitársai a Bajországból Franciaországba költözött Schmidt-nővérek voltak, akik egy marseillei kórházban, mint ápolónők dolgoztak. A banda egy villában magánzanatoriumot rendezett be, halálra kezelte a betegeket s közben a nevükre biztosításokat kötött. Három ilven gyl-

kosságot, biztosítási csalással kombinálva, minden kétséget kizáró módon rabizonyítottak a vádlottakra.

Az esküdtbírószék az ügyvédet halálra ítélt, míg a Schmidt nővérek életfogytiglani fegyházba bűnhődnek elvete-mültségükért.

Mihály nagyvajda
belgrádi látogatása

Belgrád, november 2.

Mihály nagyvajda, aki ezidőszelint Olaszországban tartózkodó édesanyját látogatta meg, visszajövet a szerb fővárosba érkezett. A nagyvajda Belgrádban nagynénjénél, Sándor király feleségénél tesz családi látogatást.

összegeit csökkentették. Egycsek a fizetés teljes felfüggesztését javasolták, 5 azonban a tárgyalások mellett foglalt állást s februárban sikerült is több mint kétmilliárd lejjel leszállíttatnia az adósságtörlesztés évi összegét. Ez azonban nem volt elég, mert az idei költségvetést három és félmilliárd lejjel meg kellett könnyíteni. A mostani párisi tárgyalások révén aztán sikerült még 1 milliárd 300 millió lej redukiót elérni a törlesztésből s így az egész megtakarítás ma már megfelel a 3 és félmilliárdnak.

A Párisban kötött egyezmény nemcsak pillanatnyilag könnyíti meg az államháztartás helyzetét, hanem lehetőséget nyújt az államadósságok hosszabb időre való csökkentésére is. Ami a külföldi szaktőket illeti, mindegy, hogy kik jönnek az országba, mert ők sem fognak tudni mást megállapítani, minthogy Románia nemzeti bevétele felére csökkent, hogy az adóterhek már nem emelhetők s hogy következésképpen elengedhetetlen a külföldi adósságok jelentős leszállítása az ország fizetőképességéhez mérten. Különben is az állam pénzügyeinek rendbehozása nem is képzelhető el másképpen, mint a külföldi adósságterhek megfelelő mérséklésével.

Kuzista kirándulás,
amely rosszul végződött

Bukarest, november 2.

Ilfov megye csendőrsége értesülést kapott, hogy a keddi nap folyamán huszonkét egyénből álló kuzista csoport agitációs körutra indult a megyében. Két falun keresztül haladtak a kuzisták, mindenütt lázító beszédet tartva az összegyűlt falusiaknak, amikor a harmadik község, Cocloc felé haladtukban, csendőrökkel találkoztak. A csendőrök megállították az autóbust és leigazoltatták a sofőrt. A sofőr felmutatta a bizonyítványait, de kiderült, hogy nincs engedélye arra, hogy autóján személyeket szállítson. Erre tudvalevőleg külön engedély szükséges. A csendőrök felszólították az autóbust utasait, hogy kövessék őket a csendőrszere. A kuzisták a csendőrségen erőszakoskodni kezdtek, majd betörték a csendőrök összes ablakait. A kiabálásokra odacsődült falusiak a csendőrök védelmére siettek és alaposan elverték a hetvenkedő társaságot. A kirándulók, látván, hogy nincs nagy remény újabb politikai sikerekre, autóra ültek és elrebbogtak a faluból. A csendőrségnek sikerült azonban négyet közülük letartóztatni. Az elmenekültek kézrekerítésére széleskörű nyomozás indult.

A letartóztatottakat átadták az ügyészségnek.

Tolvajlásra velemmedett
egy volt prefektus fia

Braila, november 2.

A rendőrség letartóztatta Costin Eugen és Costin Juon középiskolai tanulókat, a tulceai liceum diákjait, akik Tigoiu Juliánál, egy volt tulceamegyei prefektus fiával együtt 13 ezer lejt lopnak el Costinescu Anibál városi tisztviselőtől. A lopott pénzből 6 ezer lejt még megtaláltak a diákoknál. Az eset nagy feltűnést keltett a városban, tekintve, hogy jó házból való fiukról van szó. Átadták őket a tulceai ügyészségnek.

A kolozsvári rendőrség
elkobzott egy leleplező
könyvet a Skoda-botrányról

Bukarest, november 2.

Kolozsvárról érkező jelentés szerint Radulescu Jon kolozsvári egyetemi tanár könyvecskét irt az utóbbi évek legnagyobb botrányáról: a Skoda-ügyről. A tanár alaposan kitérgette a világraszóló botrány egész szennyét, névszerint felsorolva azt is, hogy kik kaptak pénzt a cseh fegyvergyártól és milyen összegekre rugtak ezek a pénzek.

A tanár tudta, hogy milyen kényes dologról van szó s mielőtt nyomdába adta volna a leleplező röpiratát, elvitte a rendőrségre és ott bemutatta. A rendőrségen semmi kifogást sem emeltek és a könyvecske már készülöben volt egyik nyomdában, amikor a rendőrség — talán időközben érkezett felsőbb utasítás alapján — hirtelen rácsapott.

A nyomdában tegnap megjelent egy rendőrközmászár, elkobozta a már kinyomott iveket és szétdobálta a szedést. Ilyenformán a Skoda-könyv nem lát napvilágot.

Pedig a közvélemény nagyon kíváncsi lenne ennek a sötét ügynek a valódi és teljes történetére. Mindenki szeretné fel-lelősség mellett hallani mindazt, amiről eddig csak suttogtak.

Halász Sándor balkáni riport-sorozata:

Éljen a tizenötesztendő béke!

avagy

Egymillió ember hegyek és drótsövények börtönében

— „Busul a bolgár hona állapotján” —

Stara Zagore, november 2.

Acélkék ruha van rajta. Nagyszerű szabású. Készülhetett volna Párisban is, de minden valóságosság szerint Szófiában készült. A keze nem manikűrözött, de épült és finom. Halkszavu ember, akár csak egy angol. Általában a bolgárok valamennyien halk és csendes szavak. Egy-egy állomáson száz, kétszáz ember várja a vonatot, de a tömeg nem kiabál. Nem is morog. Ahogyan idegen nyelvükön beszélgetnek, olyan ez a kisember-boly, mint valami zümmögő méhkas.

Az egész emberen mindössze az ing balkáni. Műselyem, vagy valami ilyen különleges fajta anyagból készült ez az ing. Kelet-Európában ilyen inget nem venne fel senki sem.

A haja féldalt, a tarkó körül összes. Diplomátának hihetné, aki a névjegyet nem látta, holott — magkereskedő. Bukarest óta együtt utazunk, de csak itt, a Sipka-szoros körül, a negyvenedik alagút után ismerkedünk össze. És nyugodt, hideg, kiszámított érett embernek vélne, aki — sirni nem látta.

En láttam, Sirt. Nem rázta a sírás, mint ahogyan az ideges és exaltált asszonyokat megrázza a bánat, csak hirtelen megcsillant a szemében a könny. Szégyelte egy percre. Szerette volna visszanyomni, valahová a szembogar mögé, de a könny örült, hogy kibuggyanhatott. Büszke volt ez a könnycsepp és kérdőd, igaz volt ez a könnycsepp és a lélek mélyéről fakadt. Nagyon megdöbbenett. Utóvégre sehol

Európában nem szoktak az emberek sirni, ha politikáról beszélnek velük. A stara-zagorei mag-kereskedők, úgy látszik, sirni szoktak, ha politikai információt adnak.

Az apját siratta, akit tizenöt éve nem látott és aki most egy éve meghalt. Akkoriban Szófiában lakott még az ember és alig száz kilométernyire tőle élt az apja. Mégsem látta tizenöt esztendőn át. A temetésére sem mehetett el. Nem kapott utlevelet. Az anyja most nagybeteg. Az anyját sem látogathatja meg. Az anyja meg fog halni. Az anyja sírjához sem mehet el.

Ezt a borzalmat és embertelen kinszást politikai nyelvre lefordítva úgy hiviák, hogy: „macedóniai kérdés”.

Interjú, amelyből sirás lesz

Nem sirással kezdődött az interjú, hanem komoly információadással, de könny-folyam lett belőle. Ha ma ismét beszélni akarnék valakivel a macedóniai kérdésről, lehet, hogy ismét zsebkendőre kerülne a sor. Nem is kérdezek többé senkit. Nincs értelme. Mindenki ugyanugy mondja és amennyit elmond, az testes köteteknél is többet beszél.

Macedóniában javarészt bolgárok élnek. Egymillió bolgár él Macedóniában. Macedóniát a békeszerződés szétdarabolta. A legkisebb rész jutott Bulgáriának. A legnagyobb rész Szerbiának jutott. De Görögország is kapott belőle jócskán. Bulgária testvérei elszakításába még bele tudott volna törődni valaha és valahogyan, de abba, hogy övéihez sohase mehessen haza, még látogatába sem és abba, hogy a Macedóniában maradtak soha sem tudnak átjönni, akár csak egyetlen napra is. Bulgáriába, ebbe nem lehet beletörődni.

Nincs utlevél, nincs határátlépés. Az anya a fiával nem beszélhet, a fiú az anyját nem láthatja.

A határon véges-végig drótsövény. Éjszakánként villamosáram a drótsövényekben és a spanyol-lovas mögött egy-egy határőr, kézigráttal a kezében.

Lélek az ajtón se be, se ki.

Egymillió bolgár él görög és szerb börtönben. Ez a macedóniai kérdés.

Bécsbe sem mehetnek. Londonba sem. A macedóniaknak a jugoszláv hatóságok nyugat felé sem adnak utlevelet.

Meg kell érteni, hogy sirnak az emberek. Az angol-szövetet hordó európai, aki negyvenöt éves és magkereskedő, szintén sir.

Ó sir, a komitácsi meg robbant.

Az utolsó tíz napon belül nem történt semmi: egyetlen robbanás sem történt. Most tíz napja azonban, a görög-jugoszláv határ mentén fekvő Gevgeliben, felrobbant egy kávéház. Négy halott. Huszonegy sebesült.

A világ nem tud róla. A nagy világot, az európai sajtót, Párison át Belgrád informálja. Belgrádnak nem érdeke, hogy a maga napi egy-két bombáját világáig kürtölje. A bolgár lapok azonban tele voltak a hírrel.

És titkolt büszkeséggel jelentik: a tettesek komitácsik voltak.

„Komitácsik?”

A mi fülünknek úgy hangzik, mint valamilyen operette-alak. Általában az egész Balkán elbalkánosította az operette. A Balkán ez ellen a beállítás ellen nem is tiltakozik. Nem érdekli a Nyugatot, nem érdeklik az európai eszmeáramlatok és világnézletek, csak a maga dolga érdekli. A maga embere és a maga sorsa fáj neki és ezért van komitácsi.

Senki sem tudja hányan vannak: egy bizonyos, nagyon sokan vannak. A komitácsi nem egyéb, mint független és titkos szervezet. A földalatt dolgoznak. Ők a baráfiak. Miféleképpen irredentának hívják a baráfiakat ezt a fajtáját. A komitácsi

nem akar beletörődni és nem akarja, hogy a világ akár csak egy pillanatra is elfelejtse, hogy egymillió Macedóniában élő bolgárt a békeszerződések szétdarabolnak.

Ők átjutnak a pillanattal bélelt drótsövényeken. Nekik nem kell utlevél. Lehet, hogy ennek a kis szállodának portása is komitácsi. Lehet, hogy az én magkereskedőm is az.

Innen megy a puszkapor és az ekrazit és az onnaniak élnek vele.

Ma a vonat hidját robbantják, holnap a kávéházat, holnapután a szerb iskolát.

Minden bombarobbanás kiáltás, amely figyelmeztet, hogy korrekciót, mert különben tovább robbantunk.

Itt korrekciónak hívják a revíziót.

Azt a kis hibát akarják korrigálni, a mely immár tizenhatodik éve nem engedi a fiut az anyjához és a leányt az apjához. Amerikában élő sorstársaikat akár

Szegény kis Bulgária

És halkan tovább szidja a szerbeket. Belgrádban, ha történetesen Jugoszlávián keresztül utazik a bolgár Budapestre vagy Bécsbe, ki sem szállhatnak a vonatból. Átutazó vizumot még lehet szerezni, de tartózkodási vizumot nem. Legfeljebb a belgrádi pályaudvar vendéglőjében van egy-két órás tartózkodási engedélyük. Közben a resti-pincérek — detektívek. Ő eljuttot legutóbb Szalonikibe. „Üzleti-leg” (?) volt dolga Szalonikiben. A szállodában görög detektív figyelte és az utcán görög detektív kísérte.

A halkszavu angol ilyenkor úgy lánkol, mint a délolasz. És olyankor is, mikor a dohányról beszél, amelynél nagyszerűbb nem terem sehol e világon. És büszkén dicsekszik, hogy e percben szüretelnek és naponta 30—40 vagon exporteszőlő

évente is láthatják a bolgárok, de azt, aki ötven kilométernyire lakik tőlük, azt — soha.

A macedon magkereskedő, aki — ismétlem — tipp-topp európai, nagyszerűen beszél franciául, tökéletes német és most két hete érkezett haza Berlinből, a hol hónapokat töltött, nem hiszi, hogy ismét háború legyen. Ők nem akarnak háborút, mert a háboruban a parányi Bulgária menthetetlenül elvész.

— És ha holnap reggel a nyugati hatalmak parancsára a görögök, szerbek és románok megszállják Bulgáriát? — kérdem.

Mosolyog.

— Mi is féltünk egy darabig a megszállástól, de ma már nem félünk. Vannak barátaink: Ott van Magyarország, Ausztria és főként Olaszország. Nem hagynak. Nem hagyják! Ők is — „megszállnak”. Nem félünk!

megy ki az országból.

Szöllő? Erről külön beszélni kell. Hatalmas szemek, aromás és dus levű. Bukarestben csak az elegáns csemegeüzletek kirakatában van ilyen szőlő és 36 lej kilója. Itt nyolc lej. Engem nagyon becsaptak: tíz lejt fizettem érte.

És arról is külön kell szólni, hogy a vámtisztviselő, aki a devizáimat mustálta, a végén kezét nyújtott és „bon voyage”-t kívánt és arról is, hogy szegény kis Bulgáriának ma már nincs egyetlen becsületes vasuti kocsija sem. Valamennyit elszedték és elvitték. 1878-ban szabadult fel ez a kis ország a török iga alól és azóta szünet nélkül háborút visel. Mindenki csip belőle és mindenki tép belőle. Akinek föld már nem jutott, az elvitte a pagonokat.

Ez nem Európa, ez a Balkán...

De a kövek itt maradtak. A kövek, a melyeket eltakarítanak a hegyoldalokról, hogy a maroknyi földön azután csodát provokáljanak. Az egész ország a mezőn. Szántanak és szüretelnek és szedik a kukorépát. És a káposztát is most szedik. Hegytetőkön káposzta és hegyoldalokon kukorépa és gerincekre húzódik fel a falu, nehogy egyetlen lapályos darab földet is elfecséreljenek arra, hogy azon házat építsenek.

A dunai hajón együtt jöttem egy magyarul beszélő bolgárral. Ungvárról jött. Ott kerteteszkezik. Három évig oda volt és hazaküldte a pénzt. Mondom: még a román hajón vagyunk, de már szidja Romániát, amely elvette Dobrudzsát és szidja a szerbeket, akik ráfeküdtek a macedóniai testvérekre. És lánkol a szeme és fojtott a hangja és kemény az ökle.

Ez az egy világcsavargó bolgár-kertész már maga egész Bulgária.

Szivós, kemény, dolgoz, óvatos és —

dühös.

A Balkán-masszívum, amelyen órákon át robog a vonat, csodálatos vidék, karsztos panoráma. Az alagutakat nem őrzi senki. Minden alagúthoz két katona kellene. Az egyik a bejáráshoz, a másik a kijáráshoz. A készletből nem futja. Katonát sem hagyott a békeszerződés és mégis ez az ország katona nélkül és haditechnika nélkül vissza akarja szerezni Macedóniát.

Bombával és komitácsival akarja visszaszerezni.

Herriot és Titulescu már itt jártak — egyezkedni.

Hiába jártak. Hiába, mert még keveset ajánlottak.

A gvegeli kávéház minapi bombája bizonyítja, hogy keveset ajánlottak.

★

Igen! A nők száján nincs ruza, az arcukon nincs festék.

Ez nem Európa, ez a — Balkán.

BUDAPEST

Svábhegyi Szanatórium

Subalpin 430 m.

DIÉTÁS
GYÓGYINTÉZETMár napi
P. 16-tól.

legideálisabb őszi-téli klimatikus üdülőhely. Intenzív masszázsi insolat. Paratlan kilátás a fővárosra.

Legelsőrangú szanatórium elhelyezkedését 5-6 szori diétás étkezéssel, vizkúrával együtt.

Érdekes himnusz-pör a szatmári törvényszék előtt

Szatmár, november 2.

Szokatlan és minden mozzanatában rendkívül érdekes per folyt le a szatmári törvényszék Erdős-Popu-tanácsa előtt. A felsőbányai román intelligencia feljelentést adott be az ottani katolikus Legényegylet ellen, mert az egyetben az elmúlt év május 10-én a magyar himnusz énekelték. A feljelentés szerint az egyet államillos cselekedetet követett el és ezért az intelligencia a románság nevében kérte az egyesület feloszlatását.

A feljelentést a felsőbányai görög katolikus lelkész, a polgármester, a bányatanácsos és az állami elemi iskola igazgatója írták alá.

Antonescu Constantin előadta, hogy ő is hallotta, amint a Legényegylet tizenhárom tagja a magyar Himnusz énekelték, azonkívül dr. Czumbel Lajos plebános, az egyesület védnöke, ezen a román nemzeti ünnepen a románságot erősen sértő beszédet tartott, amelyet a tanu ugyan nem értett, de a szónok gesztusaiból következteti, hogy annak izgató hatása lehetett.

A bíróság kihallgatta Czumbel Lajost, aki rendkívül érdekes védőbeszédet mondott:

— Itt nem egy kis város belügyeiről van szó, — mondotta, — hanem arról, hogy adnak-e Romániában igazságot egy kisebbségnek? Igaz, hogy énekelték a Himnusz. A lengyel himnusz is, az olasz himnusz is és a magyar himnusz is. Nem a Legényegylet, hanem egy tizenegy tagból álló társaság énekelt a Himnusz. Ezekből csak kettő volt a Legényegyleti tag. A feljelentők nem az éneklőket akarják büntetni, hanem a magyar egyet, holott a fal nem lehet felelős azért, ami közötté történik. Mert ha igen, akkor holnap elmegyek a román kaszinóba, eléneklem ott a magyar Himnusz, vagy a törvényszéknek éneklem el, kérdem, bezárják-e akkor ezeket a helyiségeket?

— En is énekeltam a Himnusz, de nem mint az egyesület védnöke, hanem, mint magánember. Nem akadályoztam meg az éneket, mert nem tartom bűnnek a Himnusz éneklését. De ha Önök, bíró urak, bűnnek tartják, tessék vád alá helyezni minket. Vállaljuk a vádat és vállaljuk az ítéletet is.

Ezután dr. Czumbel azt fejtegette, hogy a Himnusz éneklése nem lehet bűn. Nem lehet bűn, mert a Himnusz egy ének. Csak abban az esetben volna bűn a Himnusz, ha más nemzetek ellen harci riadó lenne. Hangoztatta, hogy a magyar Himnusz Bukarestben is lehet hallani, sportmérkőzéseken játszóak vagy ha egy magyar politikus érkezik az országba, akkor is játszóak.

— A nagy tettet, — mondotta — érdemes tisztelni és a magyar nemzet ezeréves fennállása alatt termelt ki nagy embereket, akikben megáldattak a földkerekség minden nemzetével. Ha pedig a magyar faj is tett valami jót a világon, akkor nem szabad az ő himnuszát üldözni, csak azért, mert magyar.

Dr. Czumbel beszéde után Nagy János királyi ügyész tartotta meg vádbeszédét. Az ügyész bizonyítva látja a feljelentésben foglalt vádakát és kéri az egyesület bezárását, már csak azért is, mert az ilyen egyesületek szubverzív és irredenták. Ilyen egyesületekben, — mondotta az ügyész, — államellenes munka folyik és éppen ezért állambiztonsági szempontból kéri az egyesület bezárását.

Az állam ügyvédje hasonló szellemben beszélt.

Dr. Czumbel válaszolt a vádbeszédekre. Beszédét így kezdte:

— A királyi ügyész ur azt mondja, hogy irredenta célból alakultunk. Ő nem tudja, hogy ötven éve áll fenn az egyesület, ő ezt nem tudja...

Az ügyész: Kérem, ne mondja nekem, hogy ő. Az én nevem ügyész és nem vagyok önmagam.

Dr. Czumbel: Bocsanat, ügyész ur, mi, katolikusok, az Istent is Ő-nek mondjuk és írjuk. Eppen csak nagy Ő-vel írjuk, de sajnos, ezt beszédközben, még mikor Őnről beszélek, tudom érzékelteni.

— Az egyesület a konszolidációt szolgálja és szolgálja. Nem mi, hanem önkéntesek, arról, hogy most itt két padban, mint ellenségek ülünk egymással szemben. Önök hibáztatnak bennünket, hogy a Himnusz éneklésük, én pedig állítom, Isten és ember előtt hogy a Himnusz éneklése nem bűn.

A bíróság az ügyben szombaton délelőtti ítéletet. Az ítéletet Szatmármegye megyei sága nagy érdeklődéssel várja.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedő útján, hanem postautóval vagy személyesen, a központi kiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kísérni a CÍMKÉJÜNK FÉLTÖRTÉTT LEJÁRÁSI HA az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

EGY HIREK VERSENYZŐ

Eyston angol versenyző az egyik londoni gépkocsipályán nagyszerű teljesítményt ért el Diesel-motoros versenykocsijával. A kocsi 164 km. óránkénti sebességet mutatott fel s ez az eredmény bebizonyította, hogy a Diesel-motort a kisebb személyautók hajtására is nagyszerűen fel lehet használni.

Kézdivásárhelyi hírek. Tudósítónk jelentette: Kovács Mihály fuvaros nagyobb mennyiségű árut szállított haza autóján Brassóból. Kézdivásárhelyen a Páncél-féle vendéglő előtt megállt, hogy leadja a megrendelt árut. Amíg a vendéglőben volt, valaki a gépkocsiról leemelt egy vég krepdesint, 8-10 ezer lej értékben. A rendőrség nyomában van a tolvajnak. — Léva László ikfalvai gazda csendesen kocogva szekerével, Kézdivásárhely egyik utcáján öngyújtóval cigarettára gyújtott. Nyomban ott termett mellette a rendőr, aki bekísérte s miután a bűntudást a gazda megfizetni nem akarta, egész éjszaka szekerével együtt a rendőrségre tartották. Reggel aztán elengedték, de az eljárást folytatják ellene. — Nyújtó községben Török Andor dr. nyugalmazott alispán gazdaságában tűz tört ki. A tüzet valószínűleg valamelyik gondatlan béres okozta, eldobott cigarettájával. A tüzet szerencsére hamar elfojtották. — A kézdivásárhelyi református egyház székfoglalás ünnepség keretében ünnepelte meg a reformáció elindulásának évfordulóját. Délelőtti istentisztelet volt, amelyen Soós József lelkész méltatta a nap jelentőségét. Azután templomi hangverseny következett. Délután a kereskedők felekezeti különbség nélkül bezártak. — A kézdivásárhelyi római katolikus főgimnázium új igazgatót kapott Szűcs Mihály tanár személyében. Az eddigi igazgatót, Boga Lajost, kanonikká nevezték ki és központi szolgálatra hívták be a püspöki aulához. A távozó igazgató két évtizeden keresztül végzett hasznos munkát Háromszék megye politikai és kulturális életében. Kézdivásárhelyi barátai megleghangulatu közös vacsorán vettek búcsút tőle.

A serdülő ifjúságnak reggel felkelés után egy-egy kis pohárral természetes „Ferenc József” keserűvizet kell adni, mert gyomor- és vértisztító hatású, és a fiatalok számára igen fontos eredményeket köszönhetünk a gyermekgyógyászati és a Ferenc József vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor kitűnő eredménnyel alkalmazzák.

Kosz Boldizsár, ha mundaiba öltözik. Csikszederéről jelentik: Kosz Boldizsár 21 éves csikszederi legény, aki jelenleg katonai szolgálattal teljesít, súlyos testisértes vándorlással a törvényszék elé. A vádirat szerint Ajdukecs nevű kereskedőt súlyosan összeverte. A tárgyalás során beigazolást nyert a bűncselekmény, amiért, az enyhítő körülmények figyelembe vételével, egyhavi fogházzal sújtották a veredő legényt. Az ítélet jogerős.

A tanár ur bement az osztályba és szaglászni kezdett.

— Almaszagot érzek — mondta vészjósló hangon.

A gyermekekben elhűlt a vér. Hát hogyisne! Mikor csak a minap tiltották meg nekik, hogy füzőrára gyümölcsöt hozhassanak. Ne szemteljenek!

A tanár urnak azonban, úgy látszik, igaza van. Valóban, mintha érződne egy kicsit az alma illata, ott, a harmadik pad tájékán és mindenki borzadva fordul egy sápadt kislány felé, akinek táskájából kikiváncsolt a tiltott gyümölcs szaga.

A kis tanuló görcsösen rászorította kezét a táskára és remegve várt.

Éva érezhette magát így a Paradicsomban, mikor az Ur számonkérte.

A tanár pedig ment az illat után s mint egy pedigrés rendőr, megrészegett a szagtól, hihetetlen ügyességgel talált rá a bűnözőre.

És Éva, az 1933-as kicsi Éva, kirepült a Paradicsomból almájával együtt.

Jól tudjuk, hogy a fegyelem és tisztaság nélkülözhetetlen az iskolában. Bár talán kevesebb fegyelem és több tisztaság lenne kívánatosabb. Azt is tudjuk, hogy a tanár ur maga is inkább a rendszeret-

tének volt az áldozata, mint a rosszindulatnak.

De, hogy egy kisebbségi iskola vezetői hogyan hozhatnak ilyen rendeleteket, azt már igazán nem értjük.

Mit adhatna így, ősszel egy ezergondtal terhelt édesanya kis gyermekének, lizórára, olcsóbbat, mint egy almát a szekrény tetejéről.

Mert ugyebár, — ahogy egy megbotránkozott szülőtől hallottam, — kaptáros kenyeret, azt szabad vinni. Annak nincsen csutkája.

De, akad ház, ahol még a száraz kenyér is drágább az udvar végében termett ingyengyümölcsnél.

Az osztály azóta megozta azokat, akiknek csak almára telik és tegnap egy vajaskenyér-társadalomba tartozó kislány meg is jegyezte:

— Az almásokkal többé nem barátkozom. Már meg is mondtam az egyiknek, hogy engem ne merjen tegezni.

Az almások azért ne haragudjanak. Az a kicsi alma jobban megtanított benneteket az életre, mint csingilingi versikékkal teletömött tankönyveitek.

A tudás almájából ettetek. Tehettek, hiszen ti már ugyanis rég kikerültetek a Paradicsomból.

Megdöböntő családi dráma Sepsiszentgyörgyön

Jánosi József fiatal kereskedő előbb a feleségét, aztán saját magát lőtte agyon

Sepsiszentgyörgy, november 2

Kedden reggel futótűzként járta be Sepsiszentgyörgyöt az a hír, hogy a „Szemerja” városrészben megdöböntő családi dráma történt, amelynek Jánosi József ottani kereskedő és felesége estek áldozatai.

A házaspár szomszédai kedden reggel 6 és 7 óra között több revolverdörrengésre lettek figyelmesek, amelyek a Jánosiék lakásának irányából hangzottak. Rosszat sejtve a lakáshoz siettek. Az ajtó zárva volt és így nem tudtak behatolni, mire a történetről azonnal jelentést tettek a rendőrségnek.

Bujor rendőrigazgató a városi főorvos kíséretében rövidesen kiszállt a helyszínre, hogy a vizsgálatot megkezdje.

Behatoltak a szobába, amelynek padlóján vértócsában heverve, holtan feküdt a házaspár.

— Felakasztotta magát egy aggyastán. Marosvásárhelyi tudósítónk jelentette: Kádár Demeter 84 éves sáromberki gazda tegnap éjszaka háza csúszójában felakasztotta magát és mire rátaláltak halott volt. A nyomozás megállapításai szerint az aggyastán igen rossz anyagi viszonyok között élt és az éhenhalástól való féltelmében követte el az öngyilkosságot. Temetésére megadta az ügyesség az engedélyt.

— Mesterséges méhesípessel gyógyítják a reumát. Köztudomású dolog, hogy a méhesíp a reumatikus betegségekre előnyös hatást gyakorol. Ez a megfigyelés arra késztette Kretschy dr.-t, a kiváló bécsi tudóst, hogy a méhek mérgét mesterségesen állítsák elő, ami teljes mértékben sikerült. A mesterséges méh-méreg, amit a bécsi Serotharapentikus Intézet készített és „Immenin” néven hozott forgalomba, a reumatikus betegségek kezelésénél gyakorlatilag is eredményesnek bizonyult. Az injekciót méhesípesszerűen alkalmazzák, de annál kevésbé fájdalmas.

— Elfogták a szilágymegyei rablókat. Tudósítónk jelentette: Három megyére kiterjedő, jól szervezett rablóbanda sikerült hosszú és kitartó nyomozás eredményeként a szurdoki csendőrségnek lefűlni. Az elfogott vezér Hossu Teodor 31 éves szurdoki lakos bevallotta, hogy Pascute Nicolae 29 éves munceli lakossal egyetemben ők követték el a környék összes betöréseit. A további vallatás során kiderült az is, hogy Nemes Zaharie 58 éves szamosudvarhelyi lakos, akit orgazdaként vett őrizetbe a csendőrség, magas kora dacára, maga is részt vett a betöréseken, sőt egyes helyeken az ő utmutatása szerint dolgoztak is. A társaság kisebb lopásokon kezdte, később, hogy megfelelő betörőszerszámokhoz juthassanak, feltörték a szurdoki gör. kath. egyház templomának perselyét s az így szerzett 7000 lejen meg is vásárolták a feszítő-vasakat. A lopott holmikat Dés-

A férfi kezében még mindig revolvert szorongatott.

Megállapították, hogy az asszonyt két revolvergolyó találta, amelyek közül az egyik a szívébe, a másik pedig a fejébe hatolt. Mindkét lövés halálos volt. Jánosinak a fejébe hatolt a golyó, amely ugyancsak azonnali halált okozott.

Kiderült, hogy a férfi először feleségével végzett, aztán önmaga ellen fordította a fegyvert.

A szörnyű családi dráma oka egyelőre ismeretlen, feltételezik azonban, hogy a gyilkosságot, illetőleg öngyilkosságot veszekedés előzte meg.

Jánosiek különben fiatal házaspár voltak.

A házaspár tragédiája Sepsiszentgyörgyön általános részvétet keltett.

re vitték s ott értékesítették. Az itt lopottakat viszont Kolozsváron adták el. Eddig tizenkilenc nagyobb szabású betörést vallottak be.

— Veszedelmes utazó vásári tolvajnok fogtak Sepsiszentgyörgyön. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Veszedelmes zsebtolvajnokot fogott el a rendőrség Dobos Anna és Ferenczi Ida marosvásárhelyi lakosok személyében, akik városról városra járva, főleg vásárok alkalmával, „dolgoztak”. A két tolvajnok legutóbb a brassói országos vásárt kereste fel, ahol nemcsak számos zsebet ürítettek ki, hanem nagymennyiségű fehérneműt is össze loptak. A zsákmányt Kézdivásárhelyen akarták értékesíteni, ahol azonban a rendőrség mindkettőjüket letartóztatta. A zsebtolvajnokot átadták a sepsiszentgyörgyi ügyészségnek.

— Elűtötte a medve. Kézdivásárhelyi tudósítónk írja: Szokatlan kalandban volt része Mátyás Elek gelencei öreg földművesnek. Nevezett a község melletti erdőbe ment, hogy abronchhoz szükséges mogyorófát vágjon. Nyugodtan dolgozott egy mogyoróbokor mellett, amikor a sűrűséből egy hatalmas állat zuhant rá és úgy elűtötte, hogy 5-6 méternyi-re hengeredett le a hegyoldalról. Mikor megállapodott a biztos talajon, akkor nézett csak utána, hogy ki csinálta vele ezt a rossz viccet. Megrémülve látta, hogy támadója egy hatalmasan kifejtett medve volt, amelyet csaholó vadászkutyák üldöztek s öt menekülése közben ütötte el. Az öreg székelynek kisebb horzsoláson kívül egyéb baja nem történt.

— Falusi gazda, mint betörő. Szilágycsehéből jelentik tudósítónk: Farkas Ernő mezőbányai kereskedő jelentette az egerháti csendőrségnek, hogy üzletét az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek feltörték és teljesen kirabolták. A bevezetett csendőri nyomozás kiderítette, hogy a betörést egy ottani gazda, Gic Demeter követte el, aki rövid tagadás után tettét be is vallotta. A megtévelyedett gazdát a csendőrség letartóztatta.

A VIZELETI VIZSGA

gyakran betegséget állapít meg. A vizeleti szervek megbetegedésénél a vizelet legfőbbnyire zavaros, a fertőző betegségeknél pedig nagy a bacillustartalma. A fertőtlenítéshez a

HELMITOL

TABLETTÁK

kiválóan beváltak, mert a vizeleti szervekben magasfokú csíráölő képességüket érvényre jutatták.

Kérdezze meg az orvosát!

BAYER

— Lelőtte a szőlőpásztor. Marosvásárhelyről jelentik: Borzalmas módon végezte be az életét tegnap egy falusi szőlőpásztor hivatása teljesítése közben. Szálteleki Mózes nyáradszentmártoni fiatal legény tegnap este szokott körutját végezte az ottani szőlőben, amikor gyűlus neszre lett figyelmes. A zúkor a zá irányába ment, Máté Ferenc nevű fiatal legényt vette észre, aki hatalmas kosérral a kezében a szőlőt dőszmálta. A fiatal szőlőpásztor reászólt először a szőlőtolvajra, majd felszóltotta, hogy kövesse a falu bírójához. A fiatal legény azonban nem volt hajlandó a felszólításnak eleget tenni és revolverével két lövést adott le a hivatását teljesítő szőlőpásztorra. A fiatal pásztor a helyszínen összeesett és kiszívódott. A gyilkos legényt letartóztatták és beszállították a marosvásárhelyi ügyészségre.

— Nem tanácsos a végrehajtóval szembeszállni. Csikszederéről jelentik: Antal Lajos csikszederi lakosnál az idővégrehajtó hátralékos adótartozás fejében egy gyalogépet foglalt le. A zilált anyagi viszonyok között élő adóalany ezután sem tudott eleget tenni kötelezettségének, mire el akarák szállítani és árverezni a lefoglalt gépet. Ekkor a végrehajtással megbízott Lukács Emilt vasvillával zavarta ki Antal 22 éves Domokos nevű legény fia. A végrehajtó hatóság elleni erőszak címén tett feljelentést a törvényszéken. A ma megtartott főtárgyalás során a vádlott tagadta a terhére írt bűncselekményt, ennek ellenére a tanúvallomások alapján 3 havi fogházra ítélték a törvényszék. Az ítélet jogerős.

FELREÉRTÉS

— Van folyóvíz a házban? — Nálam csak mosakodhatik — szökölt méltatlankodva a szállótulajdonos. Halat a folyóban foghat magának...

IDEALOK

A hölgy: Maguk férfiak olyan női tanak ideáljuknak, aki a galamb minden tulajdonságát egyesíti a hangya tulajdonságaival.

A férfi: A nők férfiideálja pedig: az oroszlan egyesítve a birka türelmével. (Sondagsniese).

Követeljen kimondottan eredeti

„OLLA”

GUM..?

Követeljen kimondottan eredeti OLLA-t, mely évtizedek óta elismert és vezető minőség!

LÁSSUK SZÉKELYUDVARHELYT!

SZERKESZTETTE:
TOMCSA SANDOR

MADÁRTÁVLATBÓL

Halló, pilóta ur!... a fene azt a motort!... halló, pilóta ur, vigye a gépet afölött a zöld pántlika fölött, az a Küküllő, az pontosan oda vezet... Még szerencse, hogy a hidakon nem kell átmenünk, mert biztosan ismeri a pilóta ur a hidjavításoknak azt a remek-egyszerű módját, azt a tábla-rendszert. Hogy t. i., ha egy hid meggyengül, a javítás annyiból áll, hogy a hid teherbíró képességét mutató tábla kiló-összegéből, gondos mérnöki vizsgálat után, leütnek hol 500-at, hol 1000-et, a hid romlásával egyenes arányban... O, ezek a kisebbítendővel. Most a helyzet az, hogy hidaink veszély nélkül járhatók — repülőgéppel. Mi mégis kerüljük el azokat, tessék tudni, az esetleges légnyomás miatt... Na, nézze, ott a két felhő közt már láthatja Udvarhelyt, Székelyudvarhelyt, a székely Athént, ahogy nevezték akkor, mikor a székely még nem volt préda és Athén tisztán politikai amnézse, ott a két felhő közt már láthatja Udvarhelyt, Székelyudvarhelyt, a székely Athént, ahogy nevezték akkor, mikor a székely még nem volt préda és Athén tisztán politikai amnézse, ott a két felhő közt már láthatja Udvarhelyt, Székelyudvarhelyt, a székely Athént, ahogy nevezték akkor, mikor a székely még nem volt préda és Athén tisztán politikai amnézse...

Ha szabad...

Ha szabad, volna egy pár szavunk a Székely Dalegyletnek, mint ahhoz az egyesülethez, mely még egyedül képviselja városunkban a műkedvelést.

A Dalegylet, tradíciójához híven, karácsonykor bizonyára megint megrendezi a szokásos operettjét — és ez már nem annyira tradíció — bizonyára december 10-én választanak darabot, 11-én műst tűznek ki műsorra, 12-én haboznak, 13-án mégis az első mellett döntenek, 14-én agyálják lesznek, 15-én végre hozzáfognak az expressz próbákhoz és 26-án — az előadás napján — azt fogják mondani, hogy mit kióán a közönség, hisz alig volt egy hét idő a próbákkal...

A rendszerének, mikor ezt szegzi a kritikák ellen, — tökéletes igaza is lesz.

Egy hét alatt a Dalegylet műkedvelői gárdája igazán kitűnő fog produkálni. Az ember ül a nézőtérben, ezt gondolja: Istenem, mindezt egy hét alatt! — és azt mondja: „na, ez igazán remek!” Egy hét alatt, persze. Ha ez a hét, az előadás folyamata alatt állandóan a néző szeme előtt lebeg, akkor meglehetősen, mondhatnánk, csodálkoztató távozik: „e — mondja — mit akarsz kérlek, egy hét alatt?”

De... De a közönség nem azért ül be a színházba, hogy állandóan egy nagy ?-es légkörben az orra előtt és eshetőségekre gondoljon és terminusokat kalkuláljon bele az előadás technikai hiányosságaiba, — mert tehetségben és invencióban nincs hiány — hanem, hogy maradéktalanul beleessen magát a hang, muzsika, szöveg és mozgás vidám egyvelegébe, amit röviden operettnek neveznek.

Azért, ha szabad...

Ha szabad: ma november 1. Két hetet számítva az előkészületekre, marad a próbákra több mint egy hónap. És ez alatt a hónap alatt, műkedvelői gárdánk — mely a Julia szép leány előadásával már fél Erdélyt meghódította — és most indul a másik felének meghódítására — az a gárda olyat fog produkálni, mely átmelegíti mindnyájunk szívét, ebben a mindenszélű rákzúduló kietlenségben és fagyban.

És amikor minden csak azon múlik, hogy egy hét, vagy négyszer hét.

Mert időnk, az tagadhatatlan, hogy...

Egy áldásos háborúság

A pék-fronton kitört a háború. A hadvezetők felek mind olcsóbb árral lövöldöznek egymást. Ma az egyik pék aztán elsütötte — nem a kényeret — hanem a nagy ágyút: négy lejtőre ad egy kiló kényeret. Délben láttam is e háború egy boldog áldozatát: a ruhából kint volt a tórde, kint volt a könyök, kint volt a melle, kint volt a izé, szóval, egy jókora darab kényeret tartott a kezében és ragyogó arccal mondta a mellette guggoló nőstényének: „két lej”. És csak dül-gőn a harc minél tovább és minél könyörtelenebbül, ennek a harcnak minden fogyasztó örül, annál is inkább, mert tudja, hogy a béke árát ugyanis neki kell megfizetnie.

Három városi tanácsos uraknak

Igen tisztelt Uram!

Önök a városi tanács legutóbbi ülésén, szenvédeyesen és konokul ellene voltak annak, hogy a korcsolya-pálya a Hargita sportegylet tulajdonába menjen át, mely pedig joggal elvithatatlannal a Hargita tulajdona.

Mi így, kissé távol politikától és jogtól, ezt nem bírjuk megérteni.

Nem bírjuk megérteni, hogy három városi tanácsos jogtalanságot követeljen és nem bírjuk megérteni, hogy három városi tanácsosnak mindegy legyen a Hargita sportegylet vagyoni helyzete, hisz a Hargita futballcsapatában vásárolt is három román fiú harcolt lelkesen és tudással a város sportnívójáért, éppen úgy, mint hét-nyolc magyar fiú Bernben a román válogatottban, az ország színeit. És, hogy hogyan harcoltak, azt az eldöntetlenből talán még önk is elhiszik, tanácsos Urak.

Nem bírjuk megérteni, tanácsos Urak, hogy akkor, mikor városunk zuhan és rothad, akkor önk úgy állnak hivatásuk magaslatán, hogy egy „egészségügyi intézmény” felvirágozása

elő akadályokat gördítenek.

A sport — tanácsos Urak — egészséges ember és erősebb generáció és semmi más. Avagy önk úgy gondolják, hogy ha önököt akár a bizalom, akár a politika, a város ügyeinek vitelével bízta meg, akkor feltétlen minszit kell felmutatni? Amiben nem lehet összhang és összefogás? Ezalkalommal a genny, a tuberkulózis, a nyavalya ellen?

Csak azért, mert ezt a sportegyletet így hívják, hogy: Hargita?

Tanácsos Urak, annyi minden van, ami ellen lendületbe vihetik önk harckészségüket! Any-nyi minden, hogy felsorolásukkal tele lehetne írni nyolc ilyen ujságot.

És nem ambicionálják, tanácsos Urak, hogy bele kerüljenek az emberiségnek abba a válogatott csapatába, mely egy világosabb, jószagabb és jobbízű jövőért fog harcolni? Mert ennek keretén — hiába minden — a jobb belátás már dolgozik.

Addig is tanácsos Urak, addig is egy kis tréning nem árt a Hargitának ezen a — korcsolyapályáján.

SZÉKELYUDVARHELYI ABLAK

Feszült a légkör egy öreg ur körül, az udvarhelyi katolikusok neszora, Paál István apát-plébános körül. Igazában ez egy kicsit az ész és a szív küzdelme. A szív, mely mély tisztelettel, fiúi szeretettel, mélyen meghatva és őszinte nagyra-becsüléssel hajlik meg a pátriárka kort ért lelkipásztor egyénisége előtt, de eme érzés mellett nekifeszül az ész, mely töretlen energiát és aktivitást követel a mai időkben egy ilyen jelentős pozícióhoz. A lélek kész, de a test erőtlén... Nyolcvan év már egy kicsit az örökkévalóság, mely nem is bírhat úgy hozzáismulni a földi dolgokhoz, ezekhez a maiakhoz, melyekhez biztos szem, szilárd kéz és bizonyos diplomata ravaszság és bizony erős szív kell. Nem valószínű, hogy ebből a feszültség-ből vihar lesz, hiszen Paál István alázata kétségtelen, hogy nem fog ellentmondani az Elrendeltetésnek, de mégis, ha a test túlerőtlen lenne, Istenem, nem is szabad-na erre figyelmeztetni önököt: csak finoman, uraim...

Egy autó hűtőjére

Mert tudvalevően az autónak nincs margoja, mint ahogy a könyvnek nincs hűtője. De két nap óta a prefektúrának egy új autója van.

Egyezzünk ki: a prefektúra új autójának margojára.

A kocsit kétnapos, sötétzöld, Doodge, az emberek nem tudják helyesen kiejteni a nevét és több mint kétszáz ezer lejbe került.

Ha az autók világában a Fordot, tesszem azt egy napszámosnak vesszük, akkor a Doodge körülbelül adótisztnak felel meg. Intelligens külső, megbízható, igénytelen munkakészség, alig fogyaszt valamit, olcsó munkaerő, nem szédítő koncepció, de egyenes tempó, — kétszáz ezer és még valami. Ez a valami nekünk, gyalogosoknak, egy álom, egy egzisztencia, egy földkörüli utazás, egy tudósucshur ut kikezelése, de egy autóval kapcsolatban leg-fennebb: még valami...

Egy prefektúrának autóra szüksége van. Ezt megkívánja a szerv pozíciója, funkciója és az idők tempója. Ez tekintélyt ad, megnyugvást és mind a kétfőre szükség van. Körülbelül any-nyi, mint egy Doodgera.

Sonkinek egy sző ellenvetése sem lehet a prefektúra autováslárlása ellen.

De mikor az a bánatos és hervadó megyei nyugdíjas, a Doodge elől hozzászorulva a falhoz, felvászorog a prefektúrára, a mult hónap előtti nyugdíjáért, akkor ne tessék olyan haragos-csodálkozva rábámulni: „Pénzért jött?”

Mert az a pénz a nyugdíjasnak nem autóra kell.

Még csak nem is biciklire vagy egy olyan járműre, amit féllábbal tölnek a gyerekek. Ha-már, képzeli: kényerrel...

Városunk legíríssebb nevezetessége

Óh, nevezetességben nincs hiány. Itt van mindjárt a Székely támad, székely bánja vára. (Persze, inkább bánja, mint támad.) Vagy a régi kollégiumban az a gyönyörűségekkel zsúfolt székely muzeum, mely ugyan csak három szoba, de székely és zsúfolt és melyből leg-utóbb egy angol papot, ki délelőtt egy pár pillanatra beszaladt szétnézni, éjféltkor úgy kellett eltávolítani — és én mit mondjak: le-nyelem azt a kétszázon felüli udvarhelyit, aki csak tud is erről a muzeumból. A „szapulykati” egy ritka geológiai érdekesség, a három toronyóra se kutya, mert egyik a londoni, másik a barcelonai időt mutatja és a harmadik e kettő között ingadozik. Avagy itt van Nyírő Jóska, igaz, nem úgy, mint aki örök értékekkel ajándékozta meg faja irodalmát, hanem, mint aki úgy megalapított diákkorában egy tí-márlegényt, hogy a levegőben kinőtt a szakál-la. (Érthetőbben: Nyírő a saját diákkorában és a timárlegény saját szakálla.) Avagy Tompa László, mert már egyenesen monumentális, ahogy hallgat... óh, nevezetességben nincs hi-ány.

De mindez a mult, művészet, érték, nagyság és monumentális mi ehhez képest, ehhez az urhoz képest?

Ez az ur látta az olasz—magyar futballmér-közést!!! Igen kérem, hozzánk érdemes eljönni, nálunk van egy ur, aki ott volt, hat pengőért vette a jegyét a zugban, látta a szegény Korá-nyit eldőlni és átélte azt a gyönyörűséggel bor-zalmas pillanatot, mikor az olasz dugó a ma-gyar hálóba bepattant, amihez képest egy Mu-riilló-kép nem több egy kapuelőtti kavargás-nál.

Mikor én láttam ezt az urat, a rendőr éppen írta fel, mint forgalmi akadályt.

Persze, hosszan és némán hámmaltam

Valamiről még nevezetesek vagyunk

És pedig arról, hogy gróf Bethlen

György, a Magyar Párt elnöke, mindig minket képviselt, amióta ország-gyűlési képet visel.

Székelyudvarhely erre büszke is és valószínűleg büszke ránk az elnök ur is.

Bár ennek a büszkeség-nek van egy kis csorbája.

Székelyudvarhely adta a közéletnek Réthy Imrét is, aki szintén vezér. Egy másik magyar párt vezére.

Viszont a magyarpártiak azt mon-dják, hogy őt nem Székelyudvarhely, ha-nem Odorheiu küldte a parlamentbe.

Nem tudom, nem vagyok politikus, nem is leszek.

Bíró se.

Udvarhelyi fiatalok

Az ember elmegy egy ugynevezett sport-teára, mert van husz leje és van egy szipkája, ami azért fontos, mert, mi-kor a cigány jön tányérozni, azt leejtheti.

Az ember elmegy, mert a teázás a sport legszimpatikusabb formája és nem baj, ha az emberről azt hiszik, hogy 16 bisz 18 métert dob, sullyal.

Az ember elmegy, mondom utoljára és nem is gondolja, hogy ott találkozik egy urral, aki olyan fiatal, hogy már kinőtt a bajusza és akiről kiderül, hogy szob-rásművésznek készül és mégsem misztí-kus, összetett és elvont, hanem azt mond-ja: „kérek egy fröccsöt sok vízzel”.

Persze, az ember mikor másnap meg-ífel a „műhely”-be, arra gondol, hogy megint egy áldozatot fog találni, aki a gazdasági reménytelenségek elől a mű-vészet káprázataiba menekül, tisztán csak ezekre a reménytelenségekre támasz-kodva.

És akkor az ifju előszedi a műveit — amit már nem is kell „—be tenni — és ezek a művek egy nagy tehetség bimbó-koráról beszélnek, melyhez már csak ke-véző légköri viszonyok kellenek. És ehhez is van remény, ha az ember rápillant a „művész ur” hatalmas ökleire. Mert a művészet és ököl... de nem folytatom, majd lesz ideje megtudni. Addig is mosi katonának megy, honnan Rómába, majd Párisba rukkol be, a művészetnek a szépségnek e kaszárnyaiba. Hogy ott a-tán milyen sarzsiig viszi fel, azt ki tud-ná? Egy bizonyos: hamarabb lesz belőle szobrászművész, mint teezem azt, belőlem szobor.

Igy hívják: Haáz Sándor.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Érdekes táblai döntés konverziós ügyben

Végrehajtást vezethet adóssai ellen az a bank is, amelynek váltótárcáját átvette az állam

Jasi november 2.

Általános érdekű elvi döntést hozott a jasi tábla többmillió konverziós ügyben.

Számos Roman-megyebeli földbirtokos perrel kényszerítette meg a bukaresti Banca Agricolát, mert a bank végrehajtást vezetett ellenük a lefoglaltatott termékeiket, azon a címen, hogy nem fizették ki esedékessé vált adósságrésztüket. Az adós földbirtokosok, akik közül egy 700 ezer, másik 100 ezer, a harmadik pedig 900 ezer lejelt tartozik, egyrészt arra hivatkoztak, hogy a bank nem takarított termséket a törvény értelmében nem foglalható le, másrészt pedig az 6 tartozásait átvette az állam. Valóban az állam a Jorga-Argetoianu-kormány idején egyezményt kötött a Banca Agricolával, amelynek értelmében átvette a pénzügyet mintegy 550 millió lejt kitevő váltótárcáját.

A felperesek hangzottak, hogy az egyezmény alapján a bank azzal adta át az államnak egész mezőgazdasági követelés-komplexumát, hogy az állam a maga részéről a konverziós törvény értelmében csak 30 év leforgása alatt hajtja be a szőbenforgó adósságokat.

A törvényszék első fokán a banknak adott igazat, mire az adós földbirtokosok felelőseket a táblához, amely tegnap érdemben tárgyalta az ügyet, valamennyi mezőgazdát egyaránt érdeklő pert. A tábla előtt a Banca Agricola képviselője kiemelte, hogy abban az egyezményben, amellyel az állam általánosan átvette a pénzügyet mezőgazdasági váltótárcáját, nincs kikötve, hogy a bank köteles átadni minden mezőgazdasági jellegű váltóját a bank kimondva az sem, hogy a váltótartozásokat csak az állam hajthatja végre, a bank pedig nem.

Döntésében a tábla is a banknak adott igazat a kimondta, hogy a pénzügyetnek jogában állt a végrehajtást. Következésképpen elutasította a földbirtokosok felelőseket.

Ez a döntés azt jelenti, hogy egy bank akkor is végrehajtást vezethet adóssai ellen, ha váltótárcáját átvette az állam. Azzal tehát az adós nem szabadult ki a pénzügyettel szembeni kötelezettségéből, hogy váltója az államhoz került, mert a bank ebben az esetben is érvényesítheti követelését.

Folyton emelkedik a növényi olajok ára

Bukarest, november 2

A fővárosi piacon nagy hiány észlelhető növényi olajokban.

Az engrossisták nem tudnak eleget venni a keresletnek és azt panaszkodják, hogy az olajközpon, azaz a gyárosok kartellje, nem bocsát rendelkezésükre elegendő árut. Ezzel szemben az olajközpon azt hangoztatja, hogy naponta másfél vagon növényi olajat szállít.

A múlt hét folyamán az olajok angrórára 2 lejjel emelkedett, ami állítólag annak tulajdonítható, hogy a központnak sikerült újra visszatéríteni a kartellbe azt a néhány gyárost, amely eddig kívül állt és konkurenciát csinált.

Most aztán újabb áremelkedés van közeget. A bukaresti piacon jelenleg 27-28 lej az ár kg-ként, holott alig néhány nappal ezelőtt 24-25 volt. Ezzel egyidejűleg a besszarabiai Balti-ben a finomított napraforgó-olaj kilóját 23 lejjel adják.

Taxa-egyezmény a sepsiszentgyörgyi kereskedők és a város között

(Sepsiszentgyörgy). A kereskedők a városi tanácshoz kérték adtak be arról, hogy az újonnan kivetett értékutáni taxát egy megállapított évi összegben fizethessék, mert meg akarják szüntetni a városi ügynökök állandó zaklatását. A kereskedők meg is jelölték azt az összeget, amelyet ily módon fizetni hajlandók. Ezekből a taxákból a városnak évente 300 ezer lej jövedelme van. A városi tanács kedden este foglalkozott az ügyvel, amelynek során a kereskedők ajánlatát elfogadta, a felajánlott összeget részben meghagyta, részben pedig fellemelte. Így a „Hanga” 12 ezer lejes ajánlatát 25 ezer lejjel, a „Klinger” szövőgyár 100 ezer lejes ajánlatát 220 ezer lejjel emelték fel a költségvetési előirányzatnak megfelelően.

Minden cégtől bevasalják az egészségügyi illetéket

Ioanîtescu miniszter elutasította az iparkamarák felelősségét — A minisztereinkől kérnek orvosiást a kereskedők

Kézdivásárhely november 2.

Részletesen beszámoltunk az új egészségügyi taxával kapcsolatosan a székelyföldi kereskedők megmozdulásáról. Amint ismeretes, az egészségügyi törvény egy régebbi rendelkezéssel ellentétben, előírja minden meglévő kereskedésre és iparvállalatra az egészségügyi illeték fizetését. Ez az újabb megadózás természetesen károsan érinti a kereskedőket, akik még annyit sem árulnak sokszor, amivel fedeznék a napi rezsijüket.

A temesvári kereskedők után Kézdivásárhely részéről történt a fontosabb lépés a kérdés tisztázására s Dávid Dezsőnek, a Kereskedő Kör elnökének sikerült a marosvásárhelyi iparkamara útján az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium illetékes osztályától olyan választ kirovokálnia, hogy csak az 1930. év után létesült vállalatoknak kell fizetniük az egészségügyi illetéket.

A kérdésben egyes egészségügyi inspektortusoknak más és más volt a véleményük. A székelyföldi vármegyék a szebeni inspektortus alá tartoznak és ennek az a véleménye, hogy minden vállalatra vonatkozik a taxa. Ennek a véleménynek adott kifejezést dr. Creţu, Háromszék megye főorvosa, amikor a kereskedőket, akik nem tesznek eleget a törvény paragrafusainak. Ezek után a kézdivásárhelyi kereskedők a várakozás álláspontjára helyezkedtek, mi gmost újabb fejleménye van a vitatott kérdésnek.

A városi orvosi hivatal értesítette a kereskedőket, hogy

az egészségügyi miniszter 72245-933. sz. határozatával elutasította az iparkamarák felelősségét a taxa ügyében és az 1933. április 27-én megjelent törvény 102. szakaszát érvényesíti kötelezőnek amely minden vállalatra nézve előírja az egészségügyi engedélyt és illetéket.

lalatra nézve előírja az egészségügyi engedélyt és illetéket.

Mondanunk sem kell hogy a miniszter döntése nagy elkeseredést keltett a kereskedők körében azonban mégsem adták fel a reményt, hogy utólag még helyesbítik a törvényt. Erre a reménykedésre többek között a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarának az az értesítése jogosít fel, hogy a kérdés elintézését a Kamarák Szövetsége legközelebb Vajda minisztereink elő fogja vinni és őt fogja megkérni a kereskedők érdekeinek megvédelmezésére.

Itt említjük meg, hogy a taxa kiterjesztését minden cégre azért erőszakolják oly könnyűteltentül, mert a kórházakra előirányzott összegre nincs fedezet és valamihöl mégis kell pénzt teremteni. Erre pedig a legalkalmasabb alany a minden téren rogyásig megterhelt, tengődő kereskedelem és ipar.

Amit a Dunaterv takar

Mussolini koncepciója a boncasztalon

Egyik előkelő svájci közgazdasági lap közli az alábbi fejtegetést.

Benes bécsi kirándulása, amelyet Genf-ből való hazatérése alkalmával tett, a hivatalos jelentés szerint az osztrák és cseh gazdasági viszony kimélyítését célozta. A cseh kormány felhivatalosa megállapítja azt is, hogy ez alkalommal Bécsben Mussolini Dunatervét is tárgyalás alá került. Benesnek a látogatása Dollfussnál valószínű, hogy nem az utolsó megbeszélés volt a Dunatervvel kapcsolatosan. A Duce tervezete előreláthatólag nem vesztíti el aktualitását e mint az olasz imperializmus erkölcsi offenzívája, nyugtalanítja a francia politikát támogató Csehszlovákiát.

gató Csehszlovákiát.

Az olasz Dunaterv nagy általánosságban látszólag a Dunamedence gazdasági viszonyait szabályozza. A Dunaállamok preferenciális vámszerződése biztosítaná úgy mezőgazdasági, mint ipari termékek elhelyezését e ezáltal gazdasági helyzetük megerősödését érnék el. A Duna-államokon kívül levő országok a gazdaságilag egységesen megszervezett Dunaállamokkal csak bizonyos feltételek mellett léphetnek kereskedelmi kapcsolatba. Ez a feltétel pedig az, hogy a Duna államokkal léphetnek kereskedelmi kapcsolatba lépő állam kereskedelmi mérlege a Duna-államokkal szemben passzív legyen.

Olaszország mint az osztrák-magyar monarchia örököse

Az olasz imperializmus Közép- és Dél-Európában az Osztrák-Magyar Monarchia örököseként lép fel. Mussolini igyekszik a döntőbíró és az „oktalmazó” szerepét játszani a Balkán megnövekedett kis államai között. Ez a terület ma felvívó piac szempontjából igen jelentékeny, ha figyelembe vesszük, hogy határai a Fekete-tengertől egészen Passauig elnyúlnak. Az olasz diktátor a most ismét előhozott Dunatervével azt a látszatot kelti, mintha ez a Dunaállamoknak különféle előnyöket jelentene. Ausztria, Csehszlovákia nagy vámkedvezményrel tudná elhelyezni ipari termékeit, hasonlóan Magyarországnak, Románia kukorica-termését, Jugoszlávia állat és tojásállományát stb.

Olaszország valószínű „jövőként” lép fel. Semmiféle kedvezményt, semmiféle ellenszolgáltatást nem akar. Ez azonban csak látszólagos, mert a Dunaterv egyik pontja gondoskodik „az önzetlen” Olaszországról, nemcsak gazdasági, hanem ezen keresztül politikai vonatkozásban is. Az a kitétel, mely szerint a Dunaállamok kereskedelmi összeköttetésbe csak azokkal az államokkal léphetnek, amely velük szemben passzív kereskedelmi mérleggel bírnak, biztosítja Olaszország közép- és délurópai befolyásának állandósulását.

A Népszövetség által kibocsátott statisztika a Dunaállamok külkereskedelméről a következőket mondja:

	Németország millió	Olaszország dollarokban	Lengyelország
Ausztria	+48.3	-11.2	+26.0
Magyarország	+15.9	-4.3	+5.8
Románia	+11.3	-1.9	+4.1
Csehszlovákia	+31.2	-2.9	+12.1
Jugoszlávia	+9.1	-20.2	+1.4

Ez a statisztika rámutat arra, hogy az öt Dunaállam legnagyobb szállítója Németország, amely az első helyen áll az Amerikai Egyesült Államok után.

És itt kilóg a tervezet lólába. A passzív kereskedelmi mérleggel bíró Olaszország elfoglalná nemcsak Németország, hanem Lengyelország szerepét is.

A gabona-preferenciális egyezmény miatt Olaszország elvesztette fontosabb dél-amerikai piacait s így Mussolini ez újabb kísérlete hazája gazdasági biztosítására, teljesen érthető. A Népszövetségi statisztika rámutat a gazdasági előnyökre, de a logikusan gondolkodó előtt lelepleződik az a politikai előny is, amelyhez a Dunaterv megvalósítása Olaszországot juttatná. Jugoszlávia éppenugy, mint Románia az olasz Dunatervnek határozot-

tan előnyeit élvezné, nem így azonban Csehszlovákia, amely az előnybehelyezett nagy gabonafogyasztó Olaszország iparával szemben alig tudná a versenyt felvenni. A gazdasági háború politikai vonatkozásban elkerülhetetlenné válna Csehszlovákia részéről. S így, ha e terv megvalósulna, úgy igen hathatós robbantó anyaga lenne az amugyis nagyon kényszeredetten összetartott kisántának. Ez az olasz Dunaterv második és talán fontosabbik célja. Mussolini nagyon jól tudja, hogy a terv megvalósítása csak kimélyítené a Dunaállamok között levő ellentéteket és egy olyan helyzetet teremtené, amelyből az olasz imperializmus politikailag megerősödve domináló szerepet játszana Közép- és Dél-Európában.

Mussolininak a gazdasági tervezés po-

litikai telitalálat volt. Benes bécsi útja legalábbis ezt látszik bizonyítani. Az olasz és német imperializmus, bár eszközökben nem egyformák, de külön-külön középeurópai konkurenciák, Csehszlovákia kizorítására törekednek. S így Benes bécsi útja nemcsak az osztrák-cseh gazdasági viszony kimélyítését célozta, hanem a cseh ipar izolálása elleni harc egyik sakkhúza volt. A bécsi út, függetlenül a Dunatervtől, nem sokat változtat már a helyzeten, mert az Ausztriára és Magyarországra nagy befolyással bíró Olaszország könnyen keresztetzeni fogja Benes új orientációit, melyeket a cseh ipar fellendítése érdekében tesz.

Elfoglalta hivatalát a szeszmonopólium vezérigazgatója

(Bukarest) A szeszmonopólium új vezérigazgatója: Aureliu Ion Popescu, tegnap tette le az esküt Madgearu pénzügyminiszter előtt, ma délelőtt pedig ünnepélyes keretek között átvette hivatalát.

SPORT

Sport hírek mindenről

Ditró: Szárhegyi Sportegylet—Ditrói Kolping 4:1 (0:0). Góllövők Zöld, Benkes. Blénessy és Mardirosi. A Kolping vígásgólja öngól volt. Heves iramu mérkőzés, dr. Józsa gyenge bírósárával.

Nagyszében: A vasárnapi Brassó—Szeben kézilabdatornán a KSTSV női kézilabdacsapata a HTV női csapata ellen 2:1-re győzött. A brassói leányok ezzel revánsot vettek korábbi legyőztesükért. Ezután a szövetségi bajnok HTV győzte le 8:5 arányban a DHV csapatát. A brassóiaknak, tekintettel a szebeniek nagy játékeréjére, voltaképp ez az eredmény is sikert jelent.

Brassóban a Honterus kézilabdázói 11:1-re győztek a Mercantilia felett.

★

A magyar bajnokságban a góllövői listán Toldi (Ferencváros) vezet 8 góllal.

Jack Dempsey, a volt nehézsúlyú ökölvívó professzionista világbajnok novemberben a japán profisövetség meghívására Japánba utazik, ahol hosszabb ideig marad és néhány mérkőzést is vív.

Magyarországon az idei vívószézonban 37 vívóversenyt rendeznek. A versenyek nagyrésze vidéken lesz.

A nemzeti bajnokságok vasárnapi meccsei:

Kolozsváron: Universitatea—CFR.

Brassóban: Crisana—Brasovia.

Ploiesten: Tricolor—Kinizsi.

Bukarestben: Juventus—Románia.

Nagyváradon: NAC—Soimii.

Temesváron: Ripensia—Mureş.

Igazi meglepetés...

...várja az ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK sorsjegytulajdonosait. Olvassa el a f. évi november 9-én kezdődő és 1934. márc. 26-ig tartó NEGYEDIK OSZTÁLYSORSJÁTÉK nyereménytervezetét.

Ime a hatalmas nyereményösszegek:

ELSŐ OSZTÁLY:

Huzás 1933. november 9 és 10-én

1 nyeremény à Lei	1.000.000
1 nyeremény à Lei	300.000
1 nyeremény à Lei	100.000

és összesen 2450 nyeremény

7.730.000 Lei összegben

MÁSODIK OSZTÁLY:

Huzás 1933. december 7 és 8-án

1 nyeremény à Lei	1.000.000
1 nyeremény à Lei	300.000
1 nyeremény à Lei	100.000

és összesen 2450 nyeremény

10.360.000 Lei összegben

HARMADIK OSZTÁLY:

Huzás 1934. január 3 és 4-én

1 nyeremény à Lei	1.000.000
1 nyeremény à Lei	300.000
1 nyeremény à Lei	100.000

és összesen 2450 nyeremény

12.990.000 Lei összegben

NEGYEDIK OSZTÁLY:

Huzás 1934. február 1 és 2-án

1 nyeremény à Lei	1.000.000
1 nyeremény à Lei	300.000
1 nyeremény à Lei	100.000

és összesen 2450 nyeremény

15.660.000 Lei összegben

ÖTÖDIK OSZTÁLY:

Huzás 1934. február 22-től 1934. március 26-ig

egy nagy prémium Lei

5.000.000

vagy öt prémium egyenként

1.000.000

1 nyeremény à Lei	5.000.000
1 nyeremény à Lei	3.000.000
1 nyeremény à Lei	2.000.000
1 nyeremény à Lei	1.000.000
1 nyeremény à Lei	500.000
2 nyeremény à Lei	300.000
4 nyeremény à Lei	200.000
8 nyeremény à Lei	150.000
17 nyeremény à Lei	100.000

és összesen 30200 nyeremény

197.332.000 Lei összegben

Lépjen be a legközelebbi sorsjegyárúshoz és vegye meg sorsjegyét, mert a szerencse várja minden árusítóhely küszöbén.

Vásároljanak szerencsés sorsjegyet a KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-I.

Cluj, Piața Unirii 20.

a Román Állami osztálysorsjáték főelárusítójától
és vidéki bizományosaitól.

Postai megrendelések a legpontosabban eszközöltek.

Szerencsés sorsjegyek kaphatók
brassói főelárusítónál:

FORTUNA

„Enkelhardt Sándor

Brassó, Weiss Mihály-utca 5. Telef. 3-99.

1/8 sorsjegy
ára Lei 125.-

Mennyi az államkincstár deficitje?

(Bukarest) Hivatalos kimutatás szerint az államkincstár bevételei augusztus hó folyamán 1 milliárd 691 millió 411 ezer 834 lejre rugtak, ami 201 millió 649 ezer 941 lejjel több, mint a múlt esztendő augusztus havában. Ezzel szemben az állam által eszközölt fizetések összege ugyanebben a hónapban 1 milliárd 873 millió 256 ezer 289 lejt tett ki.

Ilyképpen az államkincstár augusztusban mintegy 182 millió lejjel többet fizetett ki, mint amennyit bevett. Ennek következtében a Banca Nationala által az államkincstárnak nyújtott ideiglenes elő-

leg összege két milliárd lejre emelkedett. Ugyanebben a hónapban a forgalomban lévő kincstári jegyek értéke 1 millió 165 ezer 125 lejt tett ki.

Uj mozgalom indult Indiában

Bombay, november 2

Jelentéseink szerint Indiában jelentős politikai mozgalom indult meg, amelynek célja a Gandhi-féle politikai elképzeléseket tevékeny, szükségesetén támadó politikai harcok árán is valóságá érlelni. A hindu nemzeti pártoknak különösen a baloldali csoportjai elégedetlenek Gandhi szenvedőlegyes politikai módszereivel s egyre erőteljesebben sürgetik hogy a függetlenségi, illetve ön-

kormányzati mozgalom új és a mai idők szellemének megfelelő módszerekkel vegye fel a harcot az angolokkal.

A mozgalom a hivatalosnak nevezhető hindu politikai köröket is megnyerte már magának, aminek bizonyossága az, hogy

az ugynevezett indiai nemzeti kongresszus 400 tagja is kimondotta egy új politikai párt megalakításának a szükségességét.

Az új párt neve: Demokratikus önkormányzati párt. Programja a nevében van. Lényegileg nem akar egyebet, mint Gandhi szabadságelveinek megvalósítását, de más eszközökkel, mint a „hindu nép szenvedő apostola“.

Bíróság előtt a holland hadiflotta lázadói

Amszterdam, november 2.

A suradai haditörvényszék, illetve haditengerészeti bíróság most kezdte meg a „Hét tar tomány“ nevű holland csatahajó lázadóinak pörét. Mint ismeretes, ez év februárjában a csatahajó részben bennszülött, részben fehér matrózai fellázadtak, hatalmukba kerítették a hajót és megszöktek. Hadirepülők bombázás kényszerítette megadásra a lázadókat.

Az ügyész 7 évtől 18 évig terjedő börtönbüntetések kiszabását kérte, a hadseregéből való elbocsátás mellett. Az ítéletet körülbelül 8 nap múlva hirdetik ki.

Dühös a francia félhivatalos és

A mai világrend megrontójának tartja az amerikai elnököt

Páris, november 2.

Az amerikai aranyvásárlások változatlanul izgalomban tartják a világ „legaranyosabb” államának, Franciaországnak a közvéleményét. Az újabb merész amerikai terv még jobban kiélesítette a helyzetet az aranyalapon álló és az arany valutáról letért államcsoportok között.

A francia kormány a félhivatalos Haras távirati ügynökség útján a következő jelentést adta ki a valutaháborúról:

— A francia pénzügyminisztérium és a francia Nemzeti Bank biztosítja a közvéleményt, hogy az amerikai aranyvásárlások nem érintik a francia frank

szilárdságát. Ez az amerikai manőver legfeljebb tízmilliárd francia frank értékű papírdollárral dolgozik és fog neki az arany- és valutavásárlásnak. Viszont Franciaország százmilliárd aranyfrankkal rendelkezik és így ellen tud állni az amerikai kísérletezés esetleges káros hatásának. A francia állam és jegybank eddigi politikáját az amerikai kísérlet semmiképpen sem fogja befolyásolni.

Ugyanakkor a kormány félhivatalosa, a Temps, feltűnően éles cikkben támadja Rooseveltnél elnököt pénzügyi tervei miatt.

— Valóságos megzavarodottság szükséges ahhoz — írja szinte goromba hangon

a francia lap —, hogy egy nagy állam fellépő vezetője ilyen eszközökkel próbálja megszüntetni a válságot.

Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy azok a gazdasági és pénzügyi intézkedések, amelyek most Amerikában történnek és készülöben vannak, inkább hozzájárulnak a kapitalista világrend elpusztulásához, mint a társadalom nyílt ellenségeinek munkája.

Roosevelt eszközei inkább demagógia, mint komoly kísérlet és az amerikai újjaépítési terv eddig egyetlen komoly kérdést sem oldott meg.

Megtörtént a kinevezés:

Mereuța Cezár lett a CFR új vezérigazgatója

Bukarest, november 2.

A CFR vezérigazgatói széke, amely Jonescu tábornok távozásával megürült, már régebben betöltésre vár. Amint tudvalevő, a vezérigazgatói teendőket azóta Mereuța Cezár alvezérigazgató látta el.

Kedden este Mirto közlekedési miniszter Szinajából visszatérve, ahol egyórás jelentés-tételen volt az uralkodónál, megjelent az államvasutak igazgatótanácsának az ülésén a tanács tagok véleményezését kérte egy tényle-

ges vezérigazgató kinevezésére vonatkozólag. Az igazgatótanács egyhangúlag Mereuța Cezár mellett foglalt állást, mire Mirto miniszter átnyújtotta Mereuța helyettes vezérigazgatónak a királyi dekrétumot, amely a CFR végleges vezérigazgatójává nevezi ki.

Mereuța vezérigazgatót a tanács tagjai elharmozták szerencsekívánataikkal, majd meleg ünnepségen részesítették, egy intim diszvacso-ra keretében. Szerdán este az új vezérigazgató tiszteletére az Athénia Palaceban ötszáz terítékes bankettet ad a CFR igazgatótanácsa.

Az ékszerszabló csodálatos irodalmi karrierje

Hogy lett Nelly Lucasból, a londoni és párisi nemzetközi alvilág tagjából Evelyn Graham, királyok és nagymemberek életrajzírója, aki 20.000 fontot keresett két év alatt. Könyv, melyet senki sem akar kiadni

London, november 2

Evelyn Graham irodalmi karrierje véget ért. A nagysikerű író, aki romantikus életrajzaival huszezer fontot keresett két év alatt és akinek a kézirataitért törték magukat a kiadók London egyik kis külvárosi szállójából hiába ostromolja a Fleet Street kiadói árodait. Evelyn Grahamról nem akar tudni senki, amióta kiderült, hogy Mary hercegnő, a belga király és a spanyol királyi pár ünnepelt életrajzírója tulajdonképpen — Netley Lucas, nemzetközi szélhámos, Páris, London és Newyork alvilágának egyik jólismert figurája.

Opiumcserépezés és ékszerszabló Evelyn Graham valódi neve Netley Evelyn Lucas, Harminc évvel ezelőtt született Londonban. Anyját korán elvesztette, apját meggyilkolták Párisban. Az árva fiút egy jólelkű angol főúr vette gondjaiba. Iskolába járatták, taníttatták. A főúr azonban meghalt, mikor Netley Lucas tizenkétéves volt. A fiú elzül-lött, rossz társaságba keveredett és továbbbandáknak lett a tagja. Mintán eszes volt és jómodorn, nehezebb feladatokra használták fel. Tizenhatéves korában Párisban tűnt fel, majd a Riviérán, ahol különböző ékszerszablásokban vett részt. Az egyik ilyen ékszerszablásnál azonban elfogták, bíróság elé került, elítél-ték és három évet töltött az egyik javító intézetben.

Mikor innen kikerült, első útja Londonba vezetett, ahol megismerkedett a híres Chang-gal, aki akkoriban egy messze elágazó és ragyogóan megszer-zett opiumcserépezés banda vezetője volt. Chang az elegánsan öltözködő, intelligens fiatalembert Párisba és Ber-linbe küldte: A fiatal Netley Lucas feladata lett, hogy ellenőrizze a titkos opiumküldemények útját a kontinensről Angliába.

Lucas azonban beleunt ebbe a mester-ségbe, amelyet nem tartott elég jövedel-mezőnek. Párisban megismerkedett a hir-

hedt „Gipsy” Leevel, az ékszerszabló királyával, Lee és Lucas a vakmerő ékszerszablások egész sorozatát hajtották végre Párisban és a Riviérán. A francia rendőrség azonban nyomában volt és Lucasnak sürgősen el kellett hagynia Franciaországot. Amerikába szökött, ahol hat hónapot töltött Csikágó gangster-világában.

Egy szélhámos önéletrajza

Ebben az időben történt, hogy Lucas életében először arra gondolt, hogy tiszte-séges úton keres pénzt. „Egy szélhá-mos önéletrajza” címmel könyvet írt, amit Newyorkban kiadtak.

A könyv több mint százezer példány-ban fogyott el és annyit jövedelmezett, hogy Netley Lucas végkép búcsút mon-dott az alvilágnak. Amerikában gyors egymásutánban hat könyvet írt az al-világról. Mind a hatot névtelenül. — Könyvei kitűnően fogytak és Netley Lucas megengedhette magának azt a luxust, hogy az Aquitania első osztá-lyán utazzassék Londonba.

Londonban igen jó hotelben szállt — Evelyn Graham név alatt. Néhány hétig csendesen és szerényen élt az angol fő-városban néhány cikket helyezett el az amerikai alvilágról a londoni újságok-ban, majd leült a levelet írt Mary her-cegnőnek, amely engedélyt kért a királykisasszonytól, hogy megírassa az életrajzát. A levélre hamarosan vá-lasz érkezett. Öfensége kegyesen enge-délyt adott az életrajz megírására, az-zal a kikötéssel, hogy a kéziratot a pub-likálást megelőzően a szerző mutassa be egyik udvarhölgyének.

Evelyn Graham néhány hónap alatt megírta a könyvet, amely előbb cikksorozat formájában, majd könyvalakban jelent meg. Hatalmas sikere volt. A szer-ző huszezer fontot keresett ezzel a mun-kájával.

Evelyn Graham ekkor Ena spanyol ki-

rálýnének írt és tőle kért engedelmet arra, hogy életrajzát megírja és közrete-gye. Miután ekkor már megjelent Ma-ry hercegnő életrajza, a spanyol király-nénak nemcsak kifogása nem volt az életrajz ellen, hanem levelet íratott Gra-hamnak, amelyben arra kérte, hogy mi-előtt a könyv megírásához hozzáfog. Jöjjön el Madridba és beszéljen vele. Graham azonnal utra kelt. A királyné magánkihallgatáson fogadta az ékszer-

Bukaresti ügyvédek tiltakozása a lipcsei főtörvényszéknél

a vádlottak védekezési jogának megvonása miatt

Bukarest, november 2.

A bukaresti ügyvédi kamara mintegy negyven tagja, köztük számos olyan neves ügyvéd, mint Toma Dragu, Misu Graur, Grigore Condurati, Mihail Cruceanu és mások tiltakozó táviratot me-nesztett Berlinbe a lipcsei birodalmi fő-törvényszék elnökéhez. A haladó gondol-kodású bukaresti ügyvédek azzal kapcsola-tban emelik fel szavukat, hogy — mi-után a főtörvényszék nemrégiben több napra kizárta a tárgyalásról Dimitroffot, az egyik bolgár vádlottat, — legutóbb a vádlottak négy védőügyvédjét: egy fran-ciát, egy hollandust és két bulgárt, a hit-lerista hatóságok kiutasították Németor-szág területéről. A négy ügyvéd kiutasi-tása annyival is inkább nagy megütközést kelt külföldön, mert mint a hivatalból kirendelt német védők asszisztenseit, a tárgyalás elején elfogadta őket a főtör-vényszék, azzal a kikötéssel, hogy köz-vetlenül nem folyhatnak bele a tárgya-lás menetébe.

A bukaresti ügyvédek által küldött til-takozó távirat a következőképpen szól:

A lipcsei főtörvényszéknek, jelenleg Berlinben.

„Alulírott bukaresti ügyvédek tiltako-zunk ama elnyomó és igazságtalan intéz-kedések ellen, amelyeket a lipcsei főtör-vényszék a Reichstag állítólagos felgyuj-tóinak a perében tett és amelyekkel meg-sértette és teljesen lehetetlenné tette a vé-dekezés jogát, noha ezt a német nép min-denkor tiszteletben tartotta.”

DIMITROFFOT ISMÉT KIZAR-TÁK A TÁRGYALÁSROL

A Wolff német távirati iroda egyide-jűleg azt jelenti Berlinből, hogy Dimit-roffot ismét kizárták a tárgyalásról. Di-mitroff tudvalevőleg Lebermann vallo-másával kapcsolatban arról beszélt, hogy a vád előre megdolgozott tanukat vonul-tat fel a nemzetiszocialisták közül, akik valótlanságokat vallanak, ahogy betani-tották őket. A tárgyalást vezető elnök ezt sértőnek találta a törvényszékre né-zve és egy napra kizárta Dimitroffot a tárgyalásról, elszállíttatva a tárgyalóte-remből a börtönbe.

Ezután egy Zimmermann nevű újság-író halgattak ki. A tanu kijelentette, hogy a tüzvész előtt néhány nappal ta-lálkozott Torglerrel a villamoson. Be-szédbe elegyedtek s Torgler megkérdez-te tőle, mi a véleménye a mai politikai helyzetről? A tanu kijelentette, hogy ezt a kérdést már elintézték tekintni, bi-szen a nemzetiszocialisták átvették a kor-

rablóból lett életrajzíró, rendelkezésére bocsátotta mindazt az anyagot, amire Grahamnak az életrajz megírásához szüksége volt és a könyv néhány hónap mulva megjelent előbb angolul, majd spanyol fordításban.

Nagy emberek életrajzírója

Ez a könyv is nagy siker volt és Eve-lyn Graham beérkezett az irodalmi vi-lágban. Ugy ismerték, mint uralkodók és nagymemberek életrajzíróját.

Graham mindaddig óvatos volt és nem mutatkozott személyesen az írók és újsá-gírók világában. A nagy siker azon-ban elkábította. Vakmerő lett, kezdett feljárni szerkesztőségekbe, előre leadott cikksorozatot Alexandra királyné életé-ről azzal, hogy a királyné személyesen adta beleegyezését az életrajz megírásá-hoz — és ekkor következett be Evelyn Graham katasztrófája.

Kiderült, hogy a királyné sohasem látta Grahamot, az újságnál kinyo-mozták előéletét és a „királyok törté-netirója” börtönbe került.

A leleplezésből természetesen irodalmi botrány lett. Lucas-Graham most újabb irodalmi botránnal óhaját szolgálni az angol közönségnek. A riportereknek adott nyilatkozatában kijelenti, hogy

az utóbbi években alig jelent meg olyan nevezetesebb életrajz az angol könyvpiacra, amit egészben vagy részben ne ő írt volna. Ismert írók és politikusok kéziratát ő dolgozta át és tekintélyes összegeket kapott olyan írókért, amelyek más szerzők neve alatt jelentek meg.

„Most a legérdekesebb könyvet nem akarják kiadni — panaszkodik keserűen Evelyn Graham. — Könyveim azt bizo-nyítják, hogy tehetséges vagyok. A te-hetséget pedig nem lehet elfojtani még akkor sem, ha az író néhány évig börtönben ült.”

mányt és a hatalmat.

— Ekkor Torgler — mondja a tanu — kijelentette nekem, hogy ő nagy dolgokat készít elő. A levegő a közelgő vihar je-leivel van tele. Majd lemutatott néhány nemzetiszocialista rohamosztagosra, akik az utcán elhaladtak és így szólt:

— A proletáriátus rövidesen beszélni fog.

A tárgyalás tovább folyik.

Segíjabb

MEGKEZDÖDTEK A BELPOLI-TIKAI TANÁCSKOZÁSOK

A Bukarestbe visszaérkezett Miha-lache, a kormánypárt regái alvezére, akinek a magatartása elhatározó kihatá-sal van a kormány sorsára, szerdán déli-elt megkezdte tanácskozásait a kabinet vezető-tagjaival.

Dél előtt hosszasan tárgyalt Mironescu belügyminiszter-miniszterelnökhelyettes-sel, majd együtt ebédelt Titulescu kül-ügyminiszterrel. Ebéd után, 4 órakor Madgearu pénzügyminiszterrel találko-zott s vele is hosszasan megbeszélést folyta-tott.

Mihalache részletesen tájékoztatta ma-gát egy párisi pénzügyi egyezmény részletkérdéseiről, mint Titulescu bal-káni útjának az eredményeiről, amelyek a belgrádi sajtó szerint nem a legkielégítőbbek.

Belpolitikai körökben azt tartják, hogy Mihalache mai tárgyalásaitól és a a holnap, vagy holnapután összeülő ve-zérlőbizottsági ülésen elfoglalandó állás-pontjától függ nagy mértékben az, hogy a Vajda-kormány marad-e még tartósan s ha igen, átszerveződik-e?

A GEORGISTÁK

véglegesen elhatározták, hogy nagy tü-netű felvonulásukat november 19-én tart-ják meg a fővárosban. Tegnap még arról volt szó, hogy esetleg november 15-én, a parlament megnyitásának napján, az olíberálisokkal párhuzamosan rendezik meg gyűléseiket, ettől azonban elállottak. Egyébektől az ifjuleliberálisok is kótik az ebéd a karóhoz, hogy százezres tömeggel fognak tüntetni a kormány és az olíberá-lisok ellen.

SUCIU ÁRON,

A rabló védőbeszéde alatt a csendőrből lett székel-
még azok is zokogtak, földi bandita a bíróság előtt
akiket kifosztott

Csikszereda, november 2.

Csikos rabruhában, sápadt arcú, vézna embert vezetnek a tárgyalóterembe a szuronyos fegyőrök. Egész megjelenésén meglátszik, hogy régóta a fegyházak lakója. A termen futótűzként fut végig a bírósági elnök. Most kell felenie azokat az utonállásokért, melyeket két mindenre elszánt társával elkövetett.

Megtörtént, lehorgasztott fejjel áll bírói elé a csiki havasok koronázatlan királya. Az ember el sem hiszi, hogy a fékevesztett vadászá, amit Suciú és csendőrgolyó által halálra sebzett társai képviseltek, szerényen is meg tud huzódni.

Sírásra hajló hangon diktálja be Suciú személyi adatait: 36 éves, 2 elemi járt, román nemzetiségű, szüleit nem ismeri. Ugy tudja, hogy egy 14 éves törbecsall fiatal anya törvénytelen gyermekeként pillantotta meg a földet, de anyját, amióta emlékező tehetséggel bír, nem látta.

Az ügyészség vádiratából az elvetemült bűnök sorozata derül ki. Suciú Áron két társával, amikor már Udvarhelymegyét végigfosztották, terepet változtattak. Csikmegye került sorra, 1929 nyarán rettenetesben tartották a megye lakóit.

Minden utjukba került embert kifosztottak, ha nem tudta kellően igazolni szegénységét. A kifosztottak névsora egész oldalt tölt meg a vádiratban.

Egy alkalommal Marosfőnél 11 gépkocsit kártottak fel.

Suciú álarcban fegyverrel kényszerítette megállásra a kocsivezetőket. Bekormozott arcú társai megkötözték az utasokat zsebeit kiürítették, ékszereiket elszedték, majd a közeli patakba vezényelték az autók sorát, hogy nyugodt távozásukban senki se zavarhassa meg őket.

Ezalkalommal több mint negyedmillió készpénzt és ugyanolyan értékű ékszert zsákmányoltak.

Suciú röviden vall. Beismer mindent. Igaza van az ügyészségnek. Elvetemült ember volt, aki könyörtelenül fosztotta ki a gazdagokat. Minden arca emlékszik, csak a vádiratban felsorakoztatott összegeket kifogásolja.

— En nem vettem el pénzt személyesen senkitől. Feladatomban az volt, hogy fegyverrel nyugtalanítsam a prédára szánt áldozatokat, míg társaim elvégzik a munkát. Ők szedték el a pénzeket és ékszereket. Nekem 10—15 ezer lejt adtak. Azt mondták, hogy ennyi esik rám. Ugyáltszik, engem is becsaptak, vagy az urak lódtottak.

— Bárcsak engem talált volna halálra az üldöző csendőrgolyója, nem kellene szenvednem.

Egy golyót a fejembe, egyet pedig az oldalamba kaptam. Most is ott hordozom őket és nem ölnek meg.

TÖREDELMESEN

— Megbántam mindent, Uram, — folytatja a vádlott, — de ne csodálkozzanak, hogy idáig jutottam. Szüleimet sohasem ismertem. A bűnben és piszokban nőttem fel. Suhanc koromban elvitték katonának. Négy és fél évig harcoltam az osztrák-magyar hadseregben. A forradalom alkalmával mint jó román gárdista verekedtem. Ujból ellenséggel kerültem szembe.

Mástól év múlva a csendőrség kötelékébe léptem be.

Éveken át teljesítettem kötelességemet, de meguntam. Azt hittem, a polgári szabad életben jobban boldogulok. Két esztendőn keresztül csavarogtam az ország szelvényében-hosszában, de nem találtam munkát.

— Bukarestben a munkanélküliség keserves kenyerre összehozott Luce János és Surdu Gáborral. Egyikünknek sem volt munkája. Gyalog Erdélybe igi kezdtünk. Predeal közelében fegyvert loptunk. Rettenetes szenvedéseket állottunk ki. Az első szembejövő embert kiraboltuk.

Most már nem lehetett megállni. Segesvár és Székelyudvarhely között ütöttük fel tányúkat. Fosztogattuk a járókelő urakat. Pénzünk volt, de tüztől vadként éltünk.

— Nyomunkban volt a csendőrség. Csikba jöttünk s itt fosztogattunk. Azonban nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy soha senkihez egy ujjal sem nyultam.

Szegény embert nem fosztottam ki. A tanuk között számtalan lesz, akik beigazolják, hogy kevés pénzeiket visszaadtuk.

— Hogy fegyverrel védekezünk? Lungui György és a csendőrökkel szemben? Nem tehetünk egyebet. Két társamat agyonlőtték, engem pedig súlyosan megsebesítettek.

— Higgyék el a bíró urak, megsebesítettem elvetemült bűnelmért. A székelyudvarhelyi törvényszék 4 évre ítélte. Már harmat és felet leültem belőle Enyeden. Ha az itteni büntetésem is kitelik, tisztességes ember leszek.

SIR A RABLO

Vallomása végén zokogásba ful a rettegett bandita hangja. Látszik rajta, hogy nem szimulál.

FELVONULNAK A TANUK

Tannavallomások következnek. Fűrészgéparók, fakerskedők, papok és más foglalkozásu egyének egész sora adja elő, hogy Suciú két társával hatalmas értékeket rabolt el tőlük.

A bűncselekményt minden egyes esetben ugyanazon körülmények között hajtották végre.

Kiállították az országutakra és a közeli autót feltartóztatták. Utasait megkötözték, majd kifosztották. Akad olyan is a tanuk között, akitől százszáz lejt összeget és ugyanannyi értékű ékszert raboltak el.

Viszont egy cipész és egy soffőr állítja, hogy a náluk lévő csekély pénz nem vették el.

Suciú egyik tanu vallomását sem kifogásolja. Igazat ad nekik. A rablások előadásuk szerint folytak le.

Egyik tanuként kihallgatott károsult előadja, hogy miután kifosztották, Suciú arra kényszerítette, hogy cipőjét is vesse le. El-lenszegtült. Erre a bandita erőiesen rávált, hogy autón a legközelebbi városig cipő nélkül is elmehet. Ott majd vesz magának, de ő hol vegyen másikat rongyos lábbelije helyett? A hegyek között nincs cipőüzlet.

LEITNERHELLA tornaiskolája

Brassó, Hossz-u. 9 sz. (az udvaron).

Tanfolyamok asszonyok, leányok és gyermekek részére hetenként kétszer.

100 lej havonként

Felvilágosítás hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken d. u. 1/25—8-ig.

A vádlott ezt beismeri. Rongyos volt a cipője, más mód híján így szerzett.

ÉKSZERKIRAKAT A BÍRÓSÁG ASZ-TALÁN

A törvényszék asztalán egész ékszerkirakat fekszik a Suciú és társai által rabolt ékszerekből. 30 ezer lej készpénz is van. A károsultak részben felismerik ékszereiket, melyeket a törvényszék azonnal kiszolgált. A pénzt már nehezebb felismerni. Nem számított senki rablásra s nem jegyezte meg bankjegyeit. Így a bírósági ítélet fog dönteni a megtalált összeg sorsa felett.

A vádlott nem kíván bizonyításkiegészítést. Beismert mindent. Viszont a vád tökéletesen bizonyítva van. A bíróság Mihuta ügyésznek adja meg a szót.

AZ ÜGYÉSZ BESZÉL

Az ügyész védőbeszédében nem kívánja ismertetni a vádlott bűnösségét ami kétségtelen. Megátalkodott gonosztevőről van szó, aki ha kizabada a fegyházak, majd a polgárok vagyonára tör. Tehát a társadalom érdeke az, hogy minél hosszabb időre tegye ártalmatlanná. Ezért a legsúlyosabb büntetés ki-szabását kéri.

A VÉDŐ

Kolumbán védő egy pillanatig sem vitatja a vádlott bűnösségét. Védené súlyosan vétkezett a társadalom ellen a ezért kétségtelenül büntetés jár. Azonban vannak enyhítő körülmények.

— Ez a szerencsétlen ember, — folytatja Kolumbán dr. — nem egészen önhíbjából jutott idáig. Szennyben és erkölcstelenségben nőtt fel. Soha egy jó napja nem volt. Nem találta meg a társadalom keretein belül a helyet, mely minden embert megillet, aki született. Olyan utra tévedt, melyről nem volt visszatérés.

Lehetőség szerint enyhe büntetést kér. Az utolsó szó jogán Suciú könnyezve két a bíróságot, szabjanak ki enyhe büntetést. Ne zárják el újabb súlyos büntetéssel annak lehetőségét, hogy becsületes tagként visszatérhessen a társadalomba.

Igéri hogy hasznos tagja lesz ennek társadalomnak, mely ellen vétkezett.

A bűnözők szájáról szokatlan könnyes könnyöngés nemcsak a bíróságot, hanem a hallgatóságot is meghatotta.

Azok az asszonyok, akitől ez előtt négy évvel könyörtelenül sokezer lej értékű ékszert szedett el Suciú, könnyezve hallgatták végig a síró banditát.

A bíróság rövid tanácskozás után hat évi fegyházra és tíz évi hivatalvesztésre ítélte Suciút.

Az ítéletet köszönettel vette tudomásul a vádlott és belenyugodott.

Szerkesztői üzenetek

Aggódó anya. Rendelését a könyvosztály elintézte. Másik kérdésére látatlanban felhívtunk nem tudunk, mert a jelzett fejlődési hibák okát soraiból nem lehet megállapítani. Ebben az esetben csak orvos, alapos és tüzetes vizsgálat után, tudna minden tekintetben megnyugtató választ adni.

Sokezer olvasó, /Vagyváradi. Szívesen elgennének kérésüknek, de mégis ilyen könyvtémát, még ha közérdekű is, csak névvel írt levél alapján s akkor is csak helybeli dósitónk utánjárása alapján teríthetünk nyilvánosságra elé. Szíveskedjenek ebben ügyben felkeresni vagyváradi munkatársakat, Gábor István urat, Rimanóczy-u. 12. sz. alatt és adataikat közölni. Legnagyobb köszönettel állunk az ő útján rendelkezésükre.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állásfoglalásoknak, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Használt, üzembéptelen, esetleg eltört írógépet megveszek. Habicher lakatosmester, Weiss Mihály-utca 19. 13438

ÚJ TIPUSU 4 hengeres „Federal” alvázak (saszék) raktáron. Cserélteteket is csinállok. P. Rosenbaum, Reghin. 13419

Eladó cca 600 négyzetméter ház hely 18 méteres utcafrontal. Brassó, Széles-utca 10. 13472

Szakszertően berendezett FÉNYKEPESZET eladó, vagy bérbeadó. Bővebbet Hossz-utca 7. 13433

KERESEK MEGVÉTELRE egy jókarban levő könyvkötő fűzőgépet. Árajánlatokat gyártmány megjelölésével „Sürgős” jellegre a Brassói Lapok kiadóhivatalába kérek.

Lakás

KIADÓ LAKÁS, kisebb fajta négy szoba, konyha, fürdőszoba, csempekályha, központ-hoz közeli villanegyedben, egy-két szobához esetleg butort is adunk. Egyik különbejárta szobában albérli van, aki esetleg ott maradna. Bővebbet a brassói kiadóhivatalban. 13486

KIADÓ december 15-re 2 szobás modern komfortos lakás, új házban. Érdeklődni lehet Szabó Márton, Hossz-utca 74. 13482

Könyvek

ADY összes versei, olcsó propaganda kiadásban, 572 oldal, 1044 vers, egész vászonkötésben, ára csak 300 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58, (az udvarban).

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv. stb. Ára színes borítóval 30 lej.

BABITS MIHALY összes költeményei, 414 oldal, diszkötésben 120 lej. Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Állást nyer

Férfiszabó, önálló NAGY-MUNKAS, felvétetik. Brassó, Hátulsó-utca 38. 11480

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli.

A. B. C. TEXTIL

Kádár Sándor Brassó, Kolosior-u. 3.

Állandóan gazdagon felszerelt raktár
férfiruha, női és kabátszövetek-ben,
valamint hozzávalókban.

Az árak a mai viszonyokhoz mérten le vannak szállítva.

Felölsszerkesztő: Kocsis Béla

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Népszinművek mükedvelői előadásokra

Csermely: Borsos pogácsa	Lei 30
Csermely: Egy barázd, egy csók	36
Peczel: Ködmönke	30
Nguiszy: Károlykának csizma két	48
Jós Ferenc: Ha férfi vagy, légy férfi	51
Falhnas: Nani	48
Illjésné: Gyűrűs Zsoltó	60
Illjésné: Nánai bíró lánya	60
Illjésné: Minden jó, ha a vége jó	66
Illjésné: Bokros uram	85
Illjésné: Ne játszd a csókkal	75
R. Papp: Bandi gulyás	75
R. Papp: Birtok	72
Sándor P.: Hiba van a kréta körül	95

A felsoroltakon kívül is igen nagy választék van.

Portó 10 lej. — Az összeg előzetes beutódése ellenében szállítja a

Brassói Lapok Könyvosztálya

Fontos könyvudvaros 40 érem felírti férfiak számára!

A prostatamegnagyobbodás

lényege, jelei és gyógyítása

Írta: Dr. Goldner Viktor urológus főorvos.

Fontos minden férfi számára, aki a rendkívül elterjedt betegségben szenved, s bajára utmutatást és biztos gyógyulást akar nyerni. A mű stílusa világos és mindenki számára könnyen érthető.

Ára 102.- LEI. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Egy szülő sem nélkülözheti ezt a könyvet!

Üzenet az anyáknak

Óvodáskor és az első iskolaévek Serdülőkor és az érettség kora

91 oldal Lei 108.— 79 oldal Lei 114.—

E két mű gyermeke lelki épségére vigyáz, — a lelki vezetés és nevelés nehéz művészetében nyújt Önnek biztos segítőkezet.

Írta: Prof. Dr. W. Stekel, fordította: Dr. Gartner Pál ideggyógyorvos.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56—58.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó Rt., Braşov—Brassó.